

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Dez. Ferenoz-ulea 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Măturile publice și Loc de
schimb costă fiecare zic 20 fl.
Manuscrisurile nu se ju-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Cinci universități nouă.

În vremea care acum patru ani de când a fost în opinia publică unghurească ideea înființării celei de a treia universități. Ce inițiativa s'a luat, un număr de 6-7 orașe unghurești au formulat de a primi noul așezământ de învățământ. Numărul acestor orașe a crescut în timp. Văzându-și încurcătura, miniștrii de instrucție de atunci, contele Apponyi, vădit de-ocamdată la înființarea noii universități.

Acum guvernul se găsește din nou pus în fața unei chestiuni universitare. El și-a dat seama că chestiunea prezintă mari greutăți și că imediat ce ar decerne noua universitate unui oraș, ar ridica neîncrederea celorlalte orașe. Ce a crezut să facă? A luat o hotărâre mare și s'a hotărât pentru înființarea a cinci universități nouă din care însă una va fi o școală teologică, anume în Cașovia, Seghedin, Fünfhirchen.

orașe amintite au azi câte o facultate de drept, numai în Seghedin lipsește orice fel de facultate. În unele orașe ca în Dobrițin, Cașovia și Pressburg se găsește și câte o facultate teologică, protestantă sau catolică; la Cașovia o școală de agronomie etc.

Comunicatul guvernului ne lasă deci nelămuriiți cu desăvârșire.

Trebuie să protestăm însă cu toată energia împotriva proiectului guvernului, fie vorba de facultăți, fie de universități. În mersul său de evoluție firească și organică, fiecare popor tinde spre această culme a învățământului său național: universitatea. Ea e expresia cea mai înaltă a culturii sale naționale. Pătura lui cea mai sus pusă prin cultură, clasa intelectualilor, se formează la universitate. Dacă aceasta nu-i națională, nici cultura clasei sale intelectuale nu poate fi națională. Universitatea națională e focarul cel mai puternic pentru păstrarea, lămurirea și cristalizarea naționalității și a culturii naționale.

Câtă vreme un popor nu va avea universitatea sa națională, se va găsi într-o vasalitate culturală față cu alte popoare. Clasa lui cultă formată în universitate străină, va fi lipsită de nota deosebitoare a culturii naționale, va avea o cultură hibridă, plămădită din amestecul antinatural al celor două elemente culturale eterogene. Va avea o cultură corcită și nesănătoasă care va tinde necontenit spre curățenia unitară a culturii naționale, fie în senzul naționalizării depline, prin eliminarea elementelor de

cultură străină, fie prin desnaționalizarea completă.

În situația aceasta ne găsim și noi românii.

Avem o clasă intelectuală eterogenă. Sânt ținuturi mari în cari clasa noastră cultă în întregimea ei are cultură străină. Nu găsești acolo un singur român intelectual care să știe bine românește, să aibă elementele cele mai simple ale culturii naționale: cunoștința istoriei, literaturii și a limbii românești. Sânt apoi ținuturi, mai ales în Ardeal unde stăm ceva mai bine. Tipul intelectualului ardelean e fundamental deosebit de al celui unghurean sau bănățean. Nota lui românească e mai pronunțată. Vorbește românește mai bine, cunoaște literatura și știe ceva istorie românească. Dar cultura lui are ceva necomplet. Cunoștințele sale nu sânt prea adânci, sânt alcătuite din rămășițele învățământului secundar. Se raportează ca un manual de școală secundară către un studiu vast și amănunțit. Româneasca ce vorbește e săracă, adesea vulgară, lipsită de bogăția cuvintelor și formelor, de eleganța frazei literare din România. Cultura lui îți face impresia unei clădiri ispășite pe jumătate și lăsată baltă. E fără coperiș, fără turlele culturii naționale depline, desăvârșite prin învățământul universitar. Mâna vrășmașului nostru ne a oprit să-o mântuim și gândul lui este de a dărâma și restul.

Pentru aceia cerem universitatea națională ca unul din punctele de căpetenie ale dorințelor noastre. Numai ea va putea să puie capăt stării de azi și după înființarea

Intr'o cafenza.

Răsună ploaia pe asfalturi
Și'n lungul mutelor șosele,
Eu stau măhnit la o măsuță
În pacea unei cafenele.

Acolo plâng din mandolină
Un biet copil și o copilă
Și oaspeții ai pela mese
Privesc la ei cuprinși de milă.

Se leagănă, se stinge cântul
În armonii fără de nume
Și poartă 'n el durerea celor
Ce n'au pe nime'n astă lume.

Își poartă ochii plini de lacrimi
Spre ori ce masă, cu sfială,
Copila cea încântătoare,
Ca o poveste orientală,

Și les apoi, se duc pe aiure
Ca să și câștige amara pâine...
Acești copii ai nimănula
Ce nu gândesc la ce o fi mâine.

A. Cotruș

Viața literară.

Popularizarea lui Alecu Russo. — Prefața d-lui Gh. Bogdan Duică. — Cum se scriu biografiile contemporanilor.

De II. Chendi.

A fost o întâmplare curioasă cu Alecu Russo, dacă până în zilele noastre numele și scrierile lui în proză au fost așa de puțin răspândite. Alecsandri, bunul său amic, în mânăle cărui rămăseseră manuscrisele acestui modest dar talentat scriitor, a vorbit la timp despre dânsul în entuziastul său articol din «Foaia societății pentru literatura din Bucovina». Aceeași foaie, la 1868, și mult mai veche «România literară» din Iași au dat la iveală o serie întreagă de «cugetări», legende și articole istorice, postume, de ale lui Russo. Și chiar opera lui principală, «Cântarea României», care până de curând se atribuise lui Bălcescu, fusese publicată în «România literară», sub propria iscălitură a lui Russo. Așa că numai superficialității, cu care se făceau în trecut cercetările literare și istorice, se poate atribui această nesocotire a unui din scriitorii cei mai culți și mai cu gust pentru limba românească. Numai ușurinței, cu care se confecționau la noi până de curând cărțile didactice, avem să-i mulțumim fenomenul cludat, că un autor, ca e făcea fala generației dela 1848, că un stilist admirabil ca Russo a putut fi trecut cu vederea.

Astăzi, mai ales după ediția completă a operelor sale, tipărite de Academie, numele lui Russo a început să se încetățenească. Unii au început

să discute meritele autorului moldovean în procesul pentru cristalizarea limbei și să-i acorde chiar o valoare pe care nu o avea și o influență pe care desigur nu a exercitat-o, lucrările lui neavând absolut nici o răspândire până în zilele noastre. În mijlocul acestor discuții, ivite în jurul numelui lui Russo, ne este foarte binevenită o ediție nouă a acestui autor, îngrijită de dl Bogdan-Duică, unul din cei mai serioși cercetători literari de astăzi. Ediția va apărea zilele aceste la «Minerva» și are o prefață de tot judicioasă, pe care ne luăm voie a o rezuma aici.

După convenitele date biografice, prin cari arată cultura franceză superioară, de care Alecu Russo s'a împărtășit, dl Bogdan-Duică își concentrează astfel părerea asupra lui: «Un înălțător de acest fel, un chemător de viață sănătoasă, limpede și veselă este și Alecu Russo. Chemarea lui a sunat timp foarte scurt, dar a fost energică. El a scris puțin, dar a scris concentrat și fin și s'a făcut vrednic ca posteritatea românească să-l reînvie ca pe unul dintre cei mai binefăcători scriitori ai neamului».

Interesantă este acea parte din prefața d-lui Bogdan-Duică, în care, cu un ascuțit polemic în potriva d-lor Densusianu și Ibrăileanu, combate ideea acestora, că Al. Russo în chestiuni de limbă și ca luptător literar ar fi fost un fel de părinte al «Junimei» din Iași.

«Ceice nu pot judeca — continuă dl Bogdan — lucrurile în sine, desfăcute de orice considerații străine de ele, au dat «Cugetărilor» lui Russo o însemnătate mult mai mare decât cea reală. Ei au zis, cu gândul de a scădea din gloria ce-și atribue «Junimea» din Iași, că Al. Russo a for-

ei se va stinge tipul hibrid și corcît al intelectualului român din țara asta. O cerem căci prin ea numai viața noastră națională poate atinge culmile cele mai înalte ale culturii apusene prin mijlocul culturii naționale.

Fără cultura națională nu vom putea atinge nici individual, un grad de cultură mai înaintată. Nu vedeți cât de înspăimântător de mic e numărul persoanelor cu o largă cultură »europeană«, cum se cheamă la noi?

Ingustimea, superficialitatea și rabulistica micilor advocați unguri e tot mai caracteristică gândirii cărturarilor noștri. Rar se aude pomenindu-se un nume mare din mișcarea intelectuală apuseană, rar un argument, un punct de orientare nou, scos din arsenalul de gândire al marilor culturi apusene. Pikler și Jászai sînt culmile sociologiei moderne, Schwartz cel mai mare pandectist, Alexander ultima expresie a filosofiei și — Bér sau Homicskó cei mai mari caricaturisti. Câți citesc azi la noi franțuzește? Și totuși cultura franceză și limba franceză sînt bazele de unde a plecat cultură românească modernă și din care s'au zămislit prin contopire elementele ei.

Sîntem convinși că universitatea națională va schimba cu desăvârșire anomalia asta. Ea ne va complecta, adînci și îndeplini cultura națională și ne va deschide în acelaș timp calea spre contactul cu culturile apusului.

Acum cînd popoarele Austriei au început o luptă înverșunată pentru universitatea națională, nici noi nu putem rămînea în urmă. Italienii 6—700.000 la număr, vor căpăta întîi facultate pe urmă o universitate la Triest. Slovenii un milion și jumătate provoacă o mare criză politică, tot pentru universitatea națională. Cehii cer și li-s'a făgăduit în principiu a doua universitate în Moravia. Rutenii provoacă ciocniri cu focuri de revolvere, fac manifestații și greve de foame pentru acelaș scop. Până și Ro-

mânii au obținut prin hotărîre și energie o catedră universitară de istorie românească și li-s'a făgăduit numirea unui savant român în locul celui rutean.

E timpul să înscriem și noi dorința unei școli superioare între dorințele noastre de căpetenie, iar proiectului celor cinci universități ungurești să-i opunem cererea unei *universități românești!*

Răspuns lui Tisza în Camera română. Un redactor al ziarului nostru a avut zilele aceste prilej să vorbească cu dl Nicu Filipescu, deputat în Camera română și distins bărbat politic. Fruntașul român a declarat redactorului nostru, că imediat după deschiderea ședințelor legislative din România va lua cuvîntul în camera deputaților pentru a răspunde contelui Tisza și a respinge câteva dintre declarațiile lui privitoare la România și la situația Ungurilor din România, în privința cărora Tisza a afirmat mai multe inexactități.

Dl Filipescu a mai declarat redactorului nostru că în ce privește știrea ziarelor ungurești că discursul contelui Tisza ar fi făcut în unele cercuri din București »impresie excelentă«, — știrea este lipsită de orice temei, pentru cercurile politice din București, fărăosebire de partid, au judecat la fel acest discurs, dezaproband punctul de vedere șovin care nu vrea să admită că reprezentanții legali ai poporului român dela noi sînt deputații naționali și comitetul național.

Vacanțele Camerei. Ședințele Camerei deputaților se apropie de sfîrșitul lor. După votarea convenției comerciale cu România se vor mai discuta proiectele de lege despre recensămînt, opreșteea de pășunat, judicatura consulară și despre împrumutul de stat.

Dezbaterile acestor proiecte nu va ținea mai mult de 3—4 zile, așa încît pe la mijlocul săptămînii viitoare Camera va putea să-și înceapă vacanțele de vară.

Ferdinand al Bulgariei în Viena. Ferdinand, regele Bulgariei, a sosit alaltăieri la Viena unde a fost așteptat de șeful și secretarul cabinetului bulgar, cari l-au referat despre noile faze ale situației politice. Din nou se vestește că relațiile dintre Turcia și Bulgaria au ajuns foarte încordate. Eri regele Ferdinand, împreună cu re-

gina și întreaga suită au vizitat expoziția de naționale.

Din Viena se anunță; Călătoria din urma regelui Bulgariei a făcut mare zăvălă în cercurile diplomatice din Viena, mai ales prin faptul căteva zile înainte, întrerupându-și petrecerea Koburg a plecat fără de veste cu auto mobil dar fără să spună culva despre călătoria aceea și abea acum au aflat că regele a fost la Viena, unde a avut o constătuire cu ministrul Aehrenthal. De-acîi a plecat tot atît de enigmatice la Viena și pe urmă va merge la Paris, unde avea pertracțiuni minuțioase cu ministrul de terne. Călătoriile subite ale regelui Ferdinand aduc în legătură cu încordarea neprevăzută a porturilor diplomatice dintre Turcia și Bulgaria.

Românii și Ungurii.

Discursul contelui Tisza rostit în Camera deputaților despre chestia naționalităților a avut darul, grație rețetărilor tendențioase ale agențiilor telegrafice, să distorbeze pe clipă armonia de vederi ce-a stăpînit opinia publică din România în ce privește luptele noastre politice din Ungaria.

Dar numai pe-o clipă, căci textul oficial al discursului contelui Tisza au spus numai decît iluziile celor cari crezuseră putința unei împăcări așa cum o plănuiște contele Tisza.

Astăzi, întreaga presă din România unanimă în ce privește calea împăcării declară că singurul for competent cu care guvernul poate să trateze este *comitetul național*.

Ținem să constatăm acest fapt mai ales pentru a arăta că acțiunea părintelui Mărgăra și a semenilor săi nu a găsit ecou în căiri, nici chiar în acele cercuri pe cari se le credea prietene. Politica transfulgurilor nu poate să primească aprobarea nici unui român.

În ce privește atitudinea cercurilor politice din România, »L'indépendance roumaine«, oficiosul francez al guvernului român, publică la loc de frunte articolul de valoare:

mulat la 1855 toate principiile critice care se găsesc proclamate și susținute mai tîrziu de »Junimea« în »Convorbiri literare« și-au conchis că părintele intelectual al criticii junimiste este Al. Russo, care ar fi fost chiar mult mai bogat și și mai complet decît succesorii. Întreb însă: de ce lupta lui a trecut fără efect?... Pentru că Al. Russo a fost un luptător ocazional, el a făcut o șarjă și ea a rămas închisă într'un ziar de scurtă durată. Russo nu a dus o luptă stăruitoare ca a »Junimei«, care a cucerit spiritele în mod definitiv. Alecu Russo a izolat o problemă, a limbii, a tratat-o numai pe ea, luminînd-o; pentru Junimea însă această problemă a fost numai o parte din preocupările ei, căci ea s'a ocupat și de fondul de idei și de simțiri al scrierilor. Lovind pe cei ce reprezentau impotența de fond a făcut să dispară și reprezentanții forme goale. Al. Russo cere și el limbă curată, dar laudă poezia seacă a lui Dăscălescu. Progresul »Junimei« față de Russo acesta este așa dar: »Junimea« are o concepție mai vastă literară și o susține pînă la triumf; Al. Russo este un monograf cald, dar care se potolește repede după ce și-a descărcat sufletul și a mărturisit voința, că el nu se poate face părtaș nici prin tăcere la fărâdelegile pedanților...

Constatările aceste ale d-lui Gh. Bogdan-Duică sînt cât se poate de logice, căci oricîtă valoare ar avea în sine articolele reslețe ale lui Russo, ele nu au fost răspândite și nu au putut fi cunoscută în măsura aceea, ca să producă un curent. Gîndurile aceste bune ale editorului, precum și îngrijirea deosebită a condițiilor de editură, ne fac să stăruim pentru îmbrățișarea călduroasă a acestei opere.

Iar în timpul ce căți va îndemănateci și devotați cercetători se trudesc a așeza talentele din trecut într'o lumină cât se poate de adevărată, se găsesc în piața literară o grămadă de negustori, cari din lansarea »figurilor« dispărute, sau a celor contemporane, își fac o afacere de cea mai comercială specie.

După cum se știe, nouă ne lipsesc cu totul așa numitele »dicționare biografice«, de cari or-ce popor cu cultură modernă are neapărată trebuință pentru uzul zilnic. Lasă că și în dicționarele din străinătate suntem cît se poate de rău reprezentați și că, de pildă, în marele dicționar al lui De Gubernatis ai să găsești pe Smara, fără să găsești însă un rînd despre Maiorescu, — dar chiar cele puține făcute la noi sînt lucrate de mîni nepricepute. Cine răsfoiește »Enciclopedia Română« sau dicționarul lui Rosetti-Max, singurele cari sînt în circulație, va găsi multe informații abracadabrante și neiertate lipsuri. Biografiile cuprinse acolo sînt de obicei opera unor diletanți, făcute fără cercetări speciale și fără respect pentru merit și adevăr. Cei mari sînt bagatelizați și cei mărunți umflați la importanța ce n'au avut-o.

Am observat acum, nu fără oare-care indignare, că ziarele și revistele noastre înregistrează cu simpatie și recomandă chiar o nouă întreprindere de acest soi și anume publicația unui domn Th. Cornel din București, care apare în fascicule cu titlul »Figuri contemporane din România«. Înțeleg foarte bine că pe de-o parte necesitatea practică a unei asemenea publicațiuni, pe de alta forma curățică, în care se prezintă, vor fi îndemnat pe unul și pe altul să pîrtinească

broșurile primite ca reclamă. Dacă însă conținutul meu și ar fi luat osteneala să frunzească prin fasciculele de pînă acum ale »Figurilor contemporane«, s'ar fi putut convinge, că așa ceva nu se recomandă spre răspîndire.

Întreprinderea dlui Th. Cornel este și pur simplă o afacere comercială. Biografiile date, întrucît nu sînt împrumutate, sînt superficiale și iscălitura d-lui Cornel, care nu este un specialist, prezintă nici o garanție științifică. În cea mai mare parte dicționarul acesta servește numai o pretext de reclamă, pentru unele figuri suspecte cari își plătesc eventual singure luxul unei biografii ilustrate. Așa, alături de fondatorul Ad. Machi găsim chipul d-lui Dr. Petre Adam, care desigur nu are alt merit decît acela de a se căsătorit cu d-soara Mathilda Protopopescu din Botoșani. În coloanele licioase găsim apoi senatori obosiți! ciocoi cari își refac genealogiile, deputați și prefecți și alți slujbași politici, aproape de buget; găsim mai ales mari proprietari, viticultori și negustori, cari își lăfăesc mutrele ordinare pînă la acele ale puținilor artiști și scriitori, — după ce s-au plătit abonamentul. Chiar și fermierii filantropice își espun toaleta în vitrinele figurilor contemporane...

E natural ca astfel de opere biografice, cu tendințe comerciale, nu trebuie să aibă încurajarea nimărului și trebuie, din potrivă, să le respingem categoric, căci falsifică valorile, informează ușurateci și servesc numai pe abili interpretatori.

noștri din București continuă să continue discursul contelui Tisza. El indică calea urme, îl laudă pe cel ce se conformază lor și-i dojenesc pe ceilalți.

din partea noastră, după ce ni-se cere să intrăm în discuția aceasta, — nu ezitam să declarăm că nu aparține opiniei românești să dea directivul politicii românilor din Evenimentele de peste Carpați n'ar putea avea indiferență, și încă mai puțin, când situațiunea fraților noștri, dar aceștia au fost autorizat, comitetul partidului național, este compus din oameni competenți, din încercați, având de mistune să vegheze interesele morale și materiale ale naționalității din regatul unguresc.

ei singuri sânt în măsură să cunoască cerințele și să hotărască.

ce se încearcă în afară de acest comitet, este autoritatea morală și legitimitatea, și nu decât să vadem cauza, oricari ar fi apărări cu cari pot fi acoperite inițiativele perso-

om să facem această constatare pentru a evita pe cei ce ar fi simțit nevoia de a se baza în profesii și mântuitori; puțin importanți preconizează moderațiunea sau intransigenți. Românii de peste munți prea adeseori plâns de aceste amestecuri inoportune și respinse. Ei sânt mai chemați să înțeleagă cerințele lor și de a aduce în congruare acțiunea cu aceste interese; lucrul cel mai bun pe care îl putem face pentru ei, e să-l lăsăm să muncească în pace, însoțind acțiunea lor de dorințele cele mai bune.

contelui Tisza, pentru a reveni la discursul lui, să-l lădă îndoielă, ca un bărbat de stat și că înțelegerii lui nu sânt lipsite de energie.

contelui Tisza a făcut rezerve cari ar putea servi de bază generale orice urmare practică. Din punct de vedere înțelege să realizeze aceste rezerve va fi în adevăr punerea în execuție a principiilor noi. Astfel, omul de stat ungar, începe să cere desființarea comitetului partidului național român, singurul organ politic pe care România din Ungaria îl are și prin care se manifestă interesele. Înțelege oare să preconizeze prin acest comitet desnaționalizarea românilor?

această chestiune se pune cu atât mai natural în programul său nu figurează dispariția partidelor maghiare acestea, cari nu urmăresc scopuri decât să maghiarizeze toate naționalitățile de limba nemaghiară. În ce și până la ce conceptia unui stat ungar unitar preconizat de Tisza, se deosebește de concepția șovinistă transigentă?

tot atâtea chestiuni a căror apreciere aparțin numai comitetului național, singurul organ autorizat al Românilor de peste munți. Numai el și persoane singuratic — ori de ce parte s'ar vorbi — sânt chemați a judeca dacă existența naționalității românești se poate acomoda cu programul contelui Tisza, numai ei sânt chemați să stabilească condițiile între cari Românii ar putea să lucreze în cadrele acestui program.

ce ne privește pe noi Românii, nu vom ști să dovedim sinceritatea sentimentelor noastre față de statul unguresc, decât preconizând, întreaga activitate a contelui național în direcția afacerilor comune a Românilor din Ungaria.

Cu gândul acesta ne-am exprimat zilele trecute dorința de a vedea încheindu-se o pace locală și roditoare între naționalitățile din regatul sfântului Ștefan.

Scrisori din București.

Spionii ruși și spionii unguri. — Pânzele lui Grigorescu. — Congresul învățătorilor. — Case de lectură pentru popor. — Vanzătorii de morminte.

București, 14 Iulie.

Din Chișinău Instrăinatel noastre Basarabii se anunță un caz, care ar trebui să dea de gândit dușmanilor culturii noastre din Ardeal și Ungaria. E vorba de destituirea inspectorului învățământului primar din cercul Chișinăului, anume Halipa.

Acest domn, în șovinismul său muscălesc, vede în ori și ce funcționar român un dușman al Imperiului rusesc. De aceea, în loc de a-și vedea de datoriile pe cari i-le impunea serviciul său, se ținea numai de spionări și denunțuri. Astfel în urma uneltirilor lui a fost transferat profesorul român dela seminarul din Chișinău, Florea, tocmai la Saratov, profesorul Săndulescu a fost transferat la Podulov. Tot grație intrigilor lui au fost permutați și alți funcționari români. Vina cea mare a acestora este că n'au renunțat la limba lor strămoșască și au propovăduit între elevii moldoveni dragostea de neamul lor.

Între alte acuzațiuni ce li-s'au adus acelor vrednici bărbați a fost și aceea că la 1908 ei au pus la cale mișcarea din seminarul din Chișinău, mișcare pornită din sentimentul de naționalism al elevilor moldoveni. Episcopul Serafim, cunoscut dușman al Românilor, a făcut tot posibilul ca să se scape de numiții profesori. Denunțurile lui Halipa i-au fost deci bine venite.

Până aici lucrurile s'au petrecut la fel ca în Ungaria. Istoria are însă și ceva neobișnuit în lumea oligarhilor noștri. Nu poate fi banală pentru noi cei din Ardeal și Ungaria, cari sântem obișnuți cu transferarea funcționarilor români în cele mai îndepărtate colțuri ungurești. De îndată ce autoritățile superioare rusești au aflat că cei doi profesori români nu sânt vinovați, de îndată ce a luat cunoștință despre nemulțumirea Românilor cu transferarea dlor Florea și Săndulescu, au destituit pe Halipa din postul său. Aici se deosebește istoria petrecută în Rusia de cele ce se petrec la noi în Ungaria. Pe când în Rusia un inspector intrigant și mincinos este destituit, în Ungaria își câștigă mari merite patriotice toți aceia, cari se țin numai de denunțuri în contra dacoromanilor. Și doar se zice despre Ungaria că este țara libertății, pe când Rusia este socotită drept țară a despotismului.

După cum se știe, între ministrul cultelor și moștenitorii marelui pictor Grigorescu, au avut loc timp mai îndelungat tratativele pentru cumpărarea tablourilor rămase după moartea marelui maestru al picturii românești. Grigorescu a lăsat în urma sa vre-o sută șaptezeci de tablouri, parte complete, parte numai schițate. Acestea au fost cumpărate acum de ministru cu suma de două sute de mii de lei și au fost transportate la pinacotecă, unde se mai află și alie pânze cumpărate de pe când maestrul era în viață. În curând aceste pânze vor fi încadrate și expuse în salonul Grigorescu spre a putea fi studiate atât de specialiști cât și de toți iubitorii de pictură.

Până atunci, cu drept cuvânt observă un confrate, n'ar fi rău ca o pază mai mare să apere opera lui Grigorescu de pornirile nu tocmai pioase ale acelor cari se îndeletnicesc cu copierea diferitelor pânze ale maestrului. Până la

aranjarea definitivă a pânzelor, salonul ar trebui închis spre mai mare siguranță. În adevăr e prea ușuratic felul cum umblă cu aceste capodopere ale artei românești toți diletanții, cari abia dacă știu prețul valoarea lor adevărată.

La Constanța s'a deschis congresul învățătorilor din țară. După desbaterea diferitelor chestiuni privitoare la învățământ și la soarta învățătorilor, congresiștii vor face o excursiune până la Constantinopol. Autoritățile din Constanța au făcut o primire cât se poate de frumoasă învățătorilor, cari au fost salutați în orașul lui Ovid ca cei mai harnici sămănători al lumii, al culturii și al dragostei de neam, ca cei mai modești în pretenții, dintre toți funcționarii statului. La congres ia parte și d. Haret, ministrul cultelor. Întrunirea aceasta a învățătorilor la Constanța, pe lângă rezolvirea chestiunilor de învățământ, mai are și altă însemnătate. În Dobrogea locuiesc atâtea neamuri străine, dintre cari unii, ca de pildă Bulgarii și au manifestat în diferite rânduri tendințele lor separatiste. Învățătorii trebuie să vadă progresul pe care l'idea națională românească l-a făcut în aceste părți, să vadă cum, prin muncă și stăruință și blândețe unii colegi ai lor au făcut adevărate minuni în satele, unde nimeni nu vorbea românește. Grație stăruințelor acestor apostoli ai românismului, astăzi nu există în Dobrogea individ, care să nu cunoască limba românească.

La congresul naționalist ținut la 23 Aprilie s'a luat, între altele, hotărârea de a se înființa în fiecare localitate case de lectură, unde poporul să se poată aduna în zilele de sărbătoare spre a asculta conferințele ce se vor ține, unde să fie instalată câte-o bibliotecă pentru uzul public. Aceste case au început acum a se înființa în mai multe orașe și publicul românesc sprijinește cu mult entuziasm această frumoasă inițiativă, poate una dintre cele mai frumoase. Căci în loc de cluburi politice, partidul naționalist susține săli de lectură unde poporul se poate lumina, unde are la îndemână cărțile cari cuprind istoria neamului nostru.

La Brăila, Galați, Râmnic și Craiova funcționarea acestor biblioteci naționale este cât se poate de satisfăcătoare. În fiecare Sâmbătă se țin conferințe cu subiecte luate parte din istoria neamului românesc, parte din viața actuală, conferințe cu caracter economic și social. La Craiova s'au ținut până acum trei conferințe. Au vorbit câțiva tineri entuziaști, cari au fost ascultați cu multă plăcere. Pe lângă conferințe, au fost declamate poezii naționale și în curând se va forma în acest oraș și un cor. Iată cel mai nimerit mijloc de a se face educația poporului.

Am anunțat într-una din scrisorile trecute actul de nemai pomenită barbarie dela Focșani: vânzarea mormintelor părintești, făcută de niște ovreii fără de nici un sc. upu). Autoritățile statului au în reprins o anchetă spre a stabili cine sânt vinovații, cari vor fi pedepsiți, ca ori ce profanatori de morminte. Cu conducerea anchetei a fost însărcinat d. procuror Costea. Din cercetările făcute până acum, rezultă că vânzătorii au luat mită dela negustorul Strasser, spre a declara înaintea comunității ovreiești că în locul vândut nu sânt oseminte îngropate. Vinovații principali s'au dovedit a fi negustorii ovrei Goldenberg și Ungar.

Printre evreii domnește mare agitație. În furia lor ei erau gata să linșeze pe vânzători, dacă n'ar fi intervenit la vreme autoritățile. De-ocamdată fostul comitet al sinagogei a fost destituit. Vina principală este însă a se căuta în educația greșită ce se dă tineretului ovreesc, care este îndemnat spre cel mai păgân materialism, pentru care nimic nu este sfânt decât numai banul. Când sânt crescuți în astfel de principii nu-i nici o mirare că ajung de-și vînd mormintele părinților spre a se face pe locul lor — cărciumă.

Correspondent.

FABRICA DE OBLOANE
JALUSINE DE ESSLINGEN
CONTRA KAZELOR SOLAR
SI STORURI

RONA
BRNO
BUDAPEST
TELEFON 23-85

IZABELLA
UTCZA 47.
TELEFON 23-45

Dela poalele Peleşului.

— Răvaş din Sinaia. —

Iată sezonul la Sinaia. Ce cuvânt atrăgător și ce prilej minunat pentru cei ce-și pot permite luxul viligiului în a doua reședință regală și mai ales pentru grațioasele bucureștene cari își pot etala, în toată splendoarea, noutățile modelor de vară, așa de bine potrivite în cadrele acestui cochet salon al României, unde mâna bunului Dumnezeu și pungile pline ale administrației, dau exemplul vădit de aleasă dărnicie. E atâtă îngrijire în colțisorul acesta fermecător de poezie, unde poți visa în cel mai delicios far niente cu același uitare de sine, cu câtă pedanterie observi în nonșalanța eleganței ce o întâlnești la tot pasul, — mereu preocupată de sine și de tot ce o înconjoară, cu tot aerul izbutit de neglijență frumoasă, care nu este decât un efect al unei arte aparte.

Îmi place să privesc în pădurea de lângă Casele, locul plimbărilor matinale a celor mari și mici, jocul copiilor, supraveghiați de bonele și instructoarele lor. E așa de încântătoare lumea copilășilor acestora, cari se pregătesc încă de mîntuire cu manierele rafinate ale bontonului cu care stau în atingere, pentru viitoarele trepte înalte ale vieții, unde fiecare va trebui să ocupe odată, un loc. Și cât sînt de dragălașe fetițele grațioase, cari au împrumutat deja mișcările de caracteristică și abilități cochetărie ale mamelor, sărind și umblînd în jocurile lor, cu cadența și vioiciunea resortată a celor mari. Băieții se joc de a diplomații și discută sporturi și cazul dela Pireu, punându-se fiecare în situația comandantului sau a prințului Nicolae, împrejurare în care, fiecare din acești adorabili «gamins» după ideile și hotărîrile lor, ar fi putut deveni eroi. Și ce frumoasă rămîne aci iarba catifelată și mușchiul pădurei, neatînsă de piciorușele acelea mici cari nu cunosc svăpă iala jocurilor nebanate ale adevăratei copilării.

Dar frumusețea pădurei, neravagiată și neturburată de poporul mic al copiilor acestora bine crescuți, cari rid și vorbesc cu măsură, unde numai Peleşul rămîne totdeauna același copil sburdalnic și nebanatic, prin poezia ei neasemănată, are totuși o parte atracțioasă și pentru eleganță.

E locul tîmăduitor al nervilor surescitați de agasarea nepotrivei unei toalete noi etc. etc. și verdele liniștește nervii, deși aleele acestea de munte, alterează puțin pielea albă a delicatilor pantofi de antilopă.

La Sinaia însă, contingentul cel mai fericit, de vizitatori îl face numărul mai mult sau mai puțin numeros, al celor ce iubesc frumusețile adevărate ale Sînzii și împrejurimilor ei. În frunte cu dl Ureche cel mai întreprinzător turist bucureștean, o numeroasă societate de aderenți al sportului acestuia sănătos, se perînd de ani de zile la Sinaia și poate sînt singurii cari înțeleg noțiunea viligiaturii aici.

Printre aceștia se găsesc mulți cari într-adevăr au făcut ascensiunea Omului, Caralmanului și Jepilor, cele mai înalte vîrfuri ale Carpaților, mai de multe ori decât schimbă pălăriile într'un sezon, cea mai elegantă mondenă. Și aceștia sînt oameni sănătoși și viguroși, cari mîncăcă cât zece, beau cât douăzeci și fac bucuria cismarilor și celorlalți negustori locali, cari nu apreciază sezonul după numărul concertelor și seratelor dela Casino. Zilnic poți vedea caravane întregi ce pornesc în sus, la munte, cari călări, cari pe jos. Și ce frumoase sînt fețele acelea rumene ca fructele sălbatice și ochii aceia strălucitori cu întreagă înfățișarea fericită a omului care simte și savurează plăcerea sănătoasă a vieții, din plini plămîni.

® E unui printre ei, cel mai vestit, Moș Bogdan. Adică el e un profesor dinstins și fost institutor a multor frunți luminate de azi și l tot mereu același, neobosit și sprinten la picior. De douăzeci de ani el e cel dintîi la Sinaia și închide sezonul cel din urmă. Nici o zi senină nu l prinde pe Moș Bogdan, acasă. Azi cu unii,

măne cu alții, numărul discipolilor sportului acestuia, Moș Bogdan și l-a sportat cu sute; vară de vară. Mai dăună-zil a spărut un studiu foarte interesant asupra excursiunilor și ascensiunilor în munții Bucegilor, de domnul Gold, un tînar și fervent turist pe care tot Moș Bogdan l-a ridicat în picioare pe crestele Vîrfului cu dor, încă de mic copil.

În creșterea munților la depărtare ca la șese ceasuri de drum, e grota Ialomicioara unde e și un mic s-hit da călugări. Mulți dintre turiștii au luat obiceiul și merg la Peșteră de rîmîn zile întregi să le petreacă la un loc cu călugării acela pustnic. Se înțelege căt farmec sălbatice poate avea viața acela de păstor pentru un bucureștean și ce recreare sufletească poți găsi acolo unde nu trăiești de căt cu florile, cu brazil și cu gândurile.

Pe Bulevardul Ferdinand ce duce pe malul Prahovei spre Bușteni, Azuga și Predeal se văd zilnic șiruri întregi de automobile, trăsuri și taxi-metre cari scot la aer o altă serie de sportivi ce năpădesc mai apoi la matineurile dansante dela Bușteni, unde se petrece bine și se ride în game.

În Parc, așezați la mese, în rotonda și pe terasa dela Riegler, cei mai comози vin să asculte zilnic orchestra ministerului Instrucțiunii. Și printre crîmpelele de conversații ușoare și flirturile la ordinea zilei, ochiade, glume, observații de spirit, de dupe perdelele Casinului unde hautevoléul plîcisit de masa verde, să ridice să mai privească acel du-te vino încontinuu ce se perîndă în variații atrăgătoare. E și interesantă silueta mondenei de azi.

Inspirația genială a francezului a ales de data aceasta liniile cele mai simple și a întrupat printr'un fericit concurs de împrejurări tipul cel mai simpatic din evanimentul cel mai curent: Falsana din Chantecler. Naturalismul s'a pus în practică mai mult ca oricînd acum, când nici o formă nu trebuie perdată de vre-o ornamentație, pentru ca să redea mai credincios tipul grațiosel amoroze, așa subțirele, cu piciorușe bine desinate, călcînd delicat. Și pentru aceasta, cam barbar poate, — a trebuit ca maestrul francez să alege la un suptrefugiu foarte ordinar. Dar fiindcă se alerga în jurul subiectului s'a găsit foarte just, — trebuiesc împiedecate păsările, cari nu trebuie s'o ia razna.

E frumoasă însă dovada de credință drăgostoasă, pe care falsana actuală, o manifestă în toată ocazia. Insigna iubitului cocoș, se poartă în portret, pe marginea batistei, pe catarama cordonului, pe mînerul umbrelei, pe rochie, pe gât, pe brațe, în creasta pălăriei, se reflectează în ochi, atîta cocoserie și pare-că aștepți în toată clipa... cucuriguuuu... În splendoarea regală a refugiului tău minunat, cum vei fi zimbînd tu de satisfăcut, Rostand, privind modestu-ți Chantecler mai trădător ca oricînd, zburînd, bătînd din aripi, nepăsător de tot ce e credință femeiască.

Cea mai frumoasă expoziție a toaletelor en vogue se poate vedea la dineurile dela Caraiman și la concertele simfonice dela Capșa, unde muzica divină a lui Beethoven și Chopin se îngănă fermecător, peste acea pluitre de parfumuri îmbătătoare, unde nu știi ce să admiri mai mult, melodie, ochi, păr venețian, ori brillante.

Astăzi cu prilejul Inspecției regale la batalionul 7 de vîntători, au avut loc exerciții militare pe platoul cazarmei. A asistat M. S. Regele cu A. S. R. Principele Ferdinand și micii Prințipi Nicolae și Maria.

S'a remarcat, la sfîrșitul instrucției un pluton de gradați cari, sub comanda unui abil ofițer, a executat diferite exerciții de gimnastică suedeză, în ritmul unui marș cântat de muzica geniului.

Înfățișarea M. S. Regelui, a produs o vie bucurie printre asistență, avînd o mină mai sănătoasă și mai înviorată ca oricînd. Regele a albit aproape complet în ultimul timp, dar își păstrează nealterată înfățișarea sa mîndră și frumoasă, de militar din cap până-n tălpi.

A vorbit frumos soldaților și ofițerilor făcîndu-le o critică favorabilă și mulțumind comandantul pentru încredințarea trupelii pentru executarea mișcărilor și închipuirea lor care s'a făcut cu mult succes.

M. S. Regina e aproape complet restabilită. Face plimbări lungi prin parcurile castelului, țată de un faeton ușor. I-se face lectură zilnic chiar muzică de durată mai scurtă. Se crede în curînd M. S. va reîncepe acordarea audițiilor.

Muzica genului ce cîntă în parc alternativă orchestra ministerului Instrucțiunii, dălectează bilcui în serile astea frumoase cu lună. E cald și uneori chiar frig. La mînaștire toacă utrenle.

Pe o potecă ce duce spre munte, un clopot poartă așalea un cățăr împovărat cu merinde doinește duios din fluier, îngănat de Peleşul bunatic ce vîiește mereu cu același cântec, lăcerea nopții așa de liniștite!

Sinaia, 28 Iulie.

Sfințirea bisericii gr.-cat. din Bocsig

Dum'necă, în 26 Iulie s'a săvârșit sfințirea bisericii gr. cat. reparate din Bocsig.

Această biserică a fost ridicată în 1845 și sfințită în 1849 de fericitul episcop Vasile Baron Erdélyi.

A mai fost reparată și înzestrată pînă în anii 18 de principele Alexandru Karagheorghievici al Sînzii, care — precum se știe — după criza din 1848 a stat de acolo, și a luat refugiul și s'a așezat în Bocsig, cumpărînd aici mari și întinse moșii.

Pe zi ce mergea însă, se simțea tot mai mult trebuința unei reparații și a înzestrării pe toată linia acestei mărețe clădiri ce stăpînește întreaga priveliște ce se deschide dela Ineu spre Sebiș, largul văii Crișului Alb.

Din hărnicia și înțeleapta conducere a protopopului Dimitrie Nyisztor, paroh local și a vicarului popor din Bocsig, care în scurta pastorală a protopopului Nyisztor, a reparat școala, ridicat din temelie o frumoasă locuință parohială, această reînnoire în primăvara acestui an, cu cheltuială de peste zece mii de coroane, s'a făcut.

Actul sfințirii, din încredințarea episcopului Dr. Demetriu Radu, l-a săvârșit, canonicul vicariului episcopesc Ioan Butean. Au asistat protopopii Augustin Târziu din Chereș și Dimitrie Nyisztor din loc, preoții Ioan Pușcaș Corb, Vasile Platin Belin, Augustin Szántoi Butean, Arcadie Crâșnic Mocrea și diaconii Aurel Pasca și Iosif Nyisztor.

După evanghelle, delegatul episcopesc a adresat poporului cuvînte de laudă, îndemnîndu-l prin frumoase și înțelepte povești la alipirea bisericii.

Sfîrșind cuvîntarea, a împărțit credincioșilor binecuvîntarea arhierescă a episcopului de Sibiu, Iosif Cezan.

Poporul din loc și din satele vecine, președînți și un frumos număr de inteligenți au fost de față, ascultînd cu mare evlavie atît actul sfințirii, și slujba dumnezeiască. În tot decursul acestui act a cântat corul plugarilor din loc.

Cuvîntarea ocazională a rostit-o la sfîrșitul slujbei profesorul Dr. C. Pavel. A vorbit pe înțelesul poporului — însuși de pe aici fiind el — despre munca ce au săvârșit-o vechii dascăli preoți, în istoria neamului nostru, cari depășesc de orice pompă lumească, aici în mijlocul poporului dela sate, simpli în traiul lor, ca niște stoli, au ținut nestînsă lumina adevărului și a dragostei de lege, limbă și neam.

Biserica a fost și este nu numai ușa mîntuirii noastre veșnice, ci și ușa mîntuirii noastre vremelnice. Biserica a fost scutul nostru românesc în valurile de cutropire c

Pentru cumpărare
de
pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Huny

unul după altul asupra vieții noastre, și a existenței noastre ca neam la triste și năstrujnice veacuri de ur-

micuțelor biserici de lemn de pe fugiat din capătul satului, s'a adă din ghilar le s'avilor, calvinilor, graiul nostru, graiul cântecelor, graiul rugăciunilor noastre către Dum-

tot prin biserică am ajuns la lea-șiei noastre, și la izvorul adevărat al propășirii noastre.

de despărțiri fură uscate de razele re-bituritor se răspândesc. Biserici și mari se ridicară, pe cari cu multă totuș implantat-am steagul credințelor, și al culturii noastre românești. Biserica noastră numai românească poate

nostru, și cu el biserica noastră a învățat mult. Poporul nostru a învățat să se supune, a învățat dela iude pace, a lucra și munci, și a învățat singur dela istorie. Bun, când și în fire, cinstitor de lege și credincios, poporul nostru alipindu-se de izvoarele ale luminării sale, de biserică și este cea mai bună putere a patriei de care e legat cu cele mai vechi și tari este ca în totdeauna cel mai traic tronului.

relevarea câtorva învățături false, ce s'ar poporul e îndemnat la păstrarea creștinerea moravurilor bune, la alipirea de școală în zilele noastre mai ales, când biruitor al vremii, se întănesc mai dururi și se ispitește multă carte. Și porre își crește pruncul, își slăbește dușmanii. prânz mare la potopopul, toate, pe-aporală, jocuri naționale.

zi, Luni delegatul episcopesc a trecut în Bihor, unde a vizitat biserica și școala zidită tot în primăvara aceasta de preo-Plăștin și credincioși de aici. Mare și bine înzestrată, cum este, această cinste harniculul preot și bunilor po-

(cp)

tâmplate să se aducă, o hotărâre atât de agresivă. Nu mai știu zău de ne-o mai împăca, căci el se vede că vor să împiedece pacea. El bine, mie mi-e indiferent. Vor trage consecințele.

M'am sfătuit cu domnul prim-ministru chib-zuind toate eventualitățile și am ajuns amândoi la încheierea că trebuie să se facă în sfârșit în Croația cu orice preț rânduială, căci de ani de zile nu se discută aici decât chestii de drept constituțional și munca productivă e neglijată.

— V'ați ocupat cu chestia dizolvării dietei?

— Ar fi pretimpuriu să se vorbească de asta. Tratatulvele su coaliția sârbo croată nu s'au întrerupt încă și nu-l imposibil să se facă pace în ora a douăsprezecea. Dacă nu, ce-o fi. Coaliția poate va regreta ce a făcut.

Nădejdi de mai bine.

— Corespondență de pe Cîmpie. —

Adunarea despărțământului al XV-lea al Asociațiunii ținută în P. Cămarăș ne inspiră credința că se deșteaptă și Cămpia.

În sf. lăcaș s'a văzut în mic, ca oglindirea minunată a unui întreg tablou, în cuprinsul unui strop de rouă, întruchiparea visurilor unui neam: închegarea c'aselor diferite, ca să reziste atacului din afară și să fie spornici în rezultatul frământărilor interne, ce țintesc spre deșteptare.

Tărani, proprietari, meseriași, preoți și d-ri cu acelaș spirit rezo'ut au dezaprobat cu fapta și vorba trândăvia trecutului și li-s'au luminat spirite'e primenite în atingerea lor de vraja unui viitor împodobit cu nădejdi mult promițătoare.

La vorbirea de deschidere a dlui președinte și și la rostirea unei prelegeri populare de bătrînul în cumințenie, tinărul Ioan Pop dela a cărui pricipere Cămpia leagă multe nădejdi, pe fețele țărănilor, cu pletele lungi aninate după urechi, cu mâinile încheștate ca de rugă, treceau nuanțe de impresii, acum de nedumerire, când în practica prelegere despre rostul meseriilor vedeau emanciparea fiilor de sub robotă, cum cu lucru ușor poți câștiga bani grei, care raport e invers în practizarea muncii câmpenești, bănuindu-și de altă parte neglijarea acestui teren de câștig, — acuși arpa însuflețirii alinta fețele tuturor, când sentimentele produse de dorul fericirii neamului, accentuate de atâtea o'i, se învălmășiau în inimi, făcând ale mai pu'ta și prin cumpăna gândirii reci.

Vedeal pe cărturari înaintați în vârstă sprijiniți în cot cu degetele ascunse în firele de barbă, pe sub a căror frunți bolnite se hărțuiau poate sfiala de trecutul inactiv, cu viitorul îndrăsnit, și tineri cu frunți ridicate și cu hotărârea în suflet de-a nu mai lăsa pe nici un teren Cămpia, să șchlopăteze abla, abla numai în urma altor ținuturi, lăsându-se prin indiferențismul ei în compătımirea celor buni, cari o cunosc, și în batjocura celor mai neîndulgenți.

Și din această însuflețire tainică rezultă nădejdea noastră de mai bine în viitor.

Se mai cer însă bărbați desoinici și hotărâți de-a aduce jertfe pentru ideale. Se cer bărbați cum e simpaticul părinte Tr. Hădărean, cărui în rîndul întâi este a se mulțumi succesul atât al adunării cât și al petrecerii, ce a urmat după acela.

— Cu Dumnezeu să mergem înainte! I. C.

O declarație.

Sântem rugați a primi următoarele rânduri:

Cu prilejul alegerii pe deputat în cercul Radnei ținută în 1 Iunie a. c., ceva ființă din tufă m'ar dehonesta prin Arad și jur în fel și fel de chipuri, anume că eu și soția mea am corteșit pentru de candidatul contrar, și nu pentru unchiul meu d. Vas. Goldiș, secretar cons. că, am fost cumpărat candidatul contrar, ba că am umblat de braț, în preziua alegerii cu jandarmii și am cochetat cu poporenii mei răsându-le în față, apoi că eu nu am fost pizit de jandarmi, ci numai dl Aurel Drăgan, inv. apoi un oarecare Mitru Blaj și lancu Stoinescu din loc, ba că nici n'am fost la alegere în partidul român, ci în partidul contrar, și alie infamii, la toate acestea dau următoarea declarație.

Pe caracterul meu de român și preot gr-or. afirm că toate acestea sânt infamii anume scornite pentru nimicirea morală de unele persoane din tufă, cari socot că e mai bine a se ascunde de cât a sta în față cu afirmațiunile lor.

Declar că nici odată nimănui nu am zis ca să țină cu candidatul contrar, ci tocmai ca român și preot am căutat totdeauna să ajut cauzei naționale, — să mi numească tufariul persoanele, cătră care am zis să țină cu contrarul?! apoi și datorință familiară am avut să țin cu dl V. Goldiș ca nepot: — probabil cel din tufă nu a văzut bine că eu m'am preumblat cu jandarmii, deoarece în preziua alegerii am fost la examen la Măndruloc, ear d. a. am avut examen la școala din loc, după care dl protopop V. Beleş și Iosif Moldovan, com. cons. au fost în casa mea, deci cum m'am preumblat de braț cu jandarmii? poate după știința mai nouă a fizicel o persoană poate fi în unul și acelaș timp în mai multe locuri? — Slabă știință; că n'am fost păzit de jandarmi nu eu sânt de vină, dar și acela e minciună că dl Aurel Drăgan și ceilalți numiți au fost păziți, osre numai ei să fie în comună mai periculoși agitatori?

Dar oare cum poate afirma mizerabilul din tufă că eu nici n'am fost la alegere, deoarece eu în fruntea poporenii mei am mers în trăsură, fiind cu mine dl Petru Suba, stud. med. apoi în Radna dl Ar. Stoinescu, cand. de avocat ne-a întâmplat. Nu-mi vine a crede că dl Stoinescu să nu ne fi văzut când am și vorbit cu el, apoi înainte de a pleca la locul de votare am vorbit cu dl Goldiș, apoi cu F. Manulă, P. Felnean, preoți, Petru Lupaș, Muciu Popescu, învățători în Sâmbeten, și cu alții. Mi-l țărzu după ce eu am votat primul pentru dl Goldiș — ce se poate vedea din protocolul de alegere — am vorbit cu soția dnealui, cu mătușa mea, după acesta oare tot n'am fost la alegere, socot că cel din tufă, ori nu vede bine, ori nu a fost informat bine — în simțământul meu de român nu permit nimeni a tăla, dar se poate că acesta a fost scopul celui din tufă ca prin călcarea onoarei mele, să se ridice ei singur, precum mulți fac în ziua de azi așa,

Casa mea — în decursul alor trei alegeri de deputat ce-am ajuns aici până acum, a fost totdeauna deschisă pentru treburile naționale, dovedească cal ce au fost la mine în decursul campaniilor electorale și totuși sânt numit de trădător! pe ce bază, ce am tradat, cui am tradat? poate poate pentru aceea că cine e ca m'ne naționalist mare, apoi pe sub mână pactează cu partidul contrar, pre cum fac alți mulți, dacă pentru sprijinul și simțul meu de român aceasta este răsplata. atunci în viitor voi ști cum să mă conformez împrejurărilor. Poftim a căuta numărul voturilor de aici în raport cu alte comune de pe valea Murășului.

De una încă mă mir, că cei ce au fost puși la cale pentru defăimarea mea, inteligența noastră din Arad (la care au fost slăbănogii satului de au predat minciunile) nu să caute că oare

Banul amenință.

Budapesta, 30 Iulie.

șarbo croată e departe de a se cu banul Tomasich. Banul amenință că va regreta rezistența ei, pe când stăruiește ca șeful dela secția de judec. Aranicky să fie înlăturat. Banul a spus că va face rânduială în Croația spre a se înlătura chestiile de constituțional dela ordinea zilei.

ce va să zică acest cu orice preț... înțințarea cu alegeri ilegale, cu teroare și alități ca în Ungaria. Sistemul Khuen și mai mult în Croația, acum el nu numai e ban, ci prim-ministru. cana lui Aranicky e numai un pretext a provoca conflictul, căci altcum de d. Tomasich l-ar fi jertfit pentru a pace.

a făcut azi mai multe declarații unui Despre hotărârea coaliției sârbo-croate următoarele.

am încă cunoștință oficială de hotărârea dar cunosc cuprinsul ei. M'a surprins mult, căsă nu credeam ca, după cele în

mai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentru că dela Székely și Réti fabricanți de mobile în Marosvásárhely, garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor și constă din: 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de 360 coroane. Tot aceeași cu toaleta în 3 părți 400 coroane. economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmelii separate, în oricare parte a Ardealului. în dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. — Să fim atenți la firmă.

sânt adevărate cele spuse de el ori ba, ci încă li tractează cu un fel de rachiuri, ca să poată minți și mai multe, despre preotul lor, pentru că doar așa le place și lor.

Da încheiere provoc pe anonimul ascuns că de mai are ceva de spus contra mea, vină la lveală, că atunci și eu știu cum să mi aleg armele, altcum e un ordinar, mizerabil, și parazit.

Mulțumindu-vă pentru bunăvoință.

Cicir, la 11/24 Iulie 1919.

Cu toată stima

Constantin Mihulin,
preot gr.-or. rom.

In preajma vacanțelor.

— Ședința de Sâmbătă a Camerii. —

In absența aproape absolută a opoziției, discuția proiectelor de lege prezintate de guvern e scurtă. Rând pe rând se votează fără orice discuție.

O singură declarație e a se înregistra: ministrul de comerț Hieronymi a declarat că guvernul vrea reforma electorală *fără pluralitatea lui Andrássy*.

Despre ședință am primit raportul următor:

Ședința e prezidată de vice-președintele Návay Lajos.

După aprobarea sumarului ședinței trecute se la în discuție proiectul despre

Recensământ.

Pap Géza (raportorul proiectului) roagă camera să primească proiectul.

Benedek János (justhist) primește proiectul, își exprimă însă temerea că guvernul, aducând acest recensământ în legătura cu votul universal, planulește poate — introducerea pluralității. (Sgomot).

Hieronymi răspunde lui Benedek, declarând că nu poate fi nici vorba ca guvernul actual să primească proiectul contelui Andrássy. Guvernul e hotărât să facă reforma electorală cu excluderea pluralității. (Aplauze).

Proiectul de lege e primit cu unanimitate.

Alte două proiecte.

Se votează fără orice discuție proiectul de lege despre programul de muncă al oficiului central de statistică și proiectul de lege despre opreliștea de pășunat.

Imprumutul de 560 milioane.

Contele Wickemburg prezintă Camerei proiectul de lege despre noul imprumut de stat de 560 milioane.

Désy Zoltán (kossuthist) primește proiectul de lege, dar atacă guvernul pentru politica lui financiară.

Bakonyi Samu (justhist) nu primește proiectul.

Lukács László (ministru de finanțe) răspunde pe scurt.

Camera primește proiectul în discuție generală. În discuția pe articole iau cuvântul:

Bakonyi Samu (justhist) și Désy Zoltán (kossuthist).

Discuția se amână pe Luni și se trece la

Interpelări.

Huszár Károly (dela Sárva:) Interpelează în chestia dezertării husarilor dela Nyiregyház și în chestia asigurării muncitorilor de câmp.

Ráth Endre interpelează în chestia zidirii unui palat al jus iței în Kézdivásárhely.

Bikády Antal adresează o interpelare ministrului de finanțe.

Hepedüs Loránt adresează o interpelare ministrului de justiție.

La nici una dintre aceste Interpelări nu s'a dat răspuns.

Ședința se ridică la orele 2 și 10 m.

Academia română.

Concursuri pentru premii.

A. Premiul pentru cărți publicate.

I. Premiul generale.

1. Premiul Năsturel de 4.000 lei, se va da, în sesiunea generală din anul 1911, unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orice natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1910 până la 31 Decembrie 1910. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu este până la 31 Decembrie 1910.

2. Premiul Asociațiunii Craiovene pentru dezvoltarea învățământului public, de 1500 lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, pentru cea mai bună carte didactică în limba română dintre cele tipărite dela 1 Noembrie 1906 până la 31 Decembrie 1910. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1910.

3. Marele Premiu Năsturel, de 12.000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1913, unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orice natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1909 până la 31 Decembrie 1912. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru acest premiu, este până la 31 Decembrie 1912.

Premiile Secțiunii Literare.

4. Premiul Eliade-Rădulescu, de 5.000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, pentru o scriere de literatură sau de filologie, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noembrie 1906 până la 31 Decembrie 1910. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1910.

5. Premiul Adamachi, de 5000 lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1912, pentru scrieri de literatură sau de filologie, cu cuprins moral (în înțelesul că sânt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1909 până la 31 Decembrie 1911. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1911.

6. Premiul Eliade-Rădulescu, de 5000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1915, pentru o scriere de literatură sau de filologie, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1911 până la 31 Decembrie 1914. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1914.

7. Premiul Adamachi, de 5000 lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1915, pentru

scrieri de literatură sau de filologie, cu cuprins moral (în înțelesul că sânt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1912, până la 31 Decembrie 1914. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1914.

Premiile secțiunii istorice.

8. Premiul Hagi-Vasile, de 5000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1912, pentru scrieri viloare la comerțul român în trecut și în prezent și publicate în timpul dela 1 Noembrie. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților pentru concurs este până la 31 Decembrie 1911.

9. Premiul Adamachi, de 5000 lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1913, pentru scrieri istorice, economice, juridice, filozofice, cuprins moral, în înțelesul că sânt excluse, numai scrierile contrare moralei), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1910 până la 31 Decembrie 1912. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților istorice, economice, juridice, filozofice propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1912.

10. Premiul Eliade-Rădulescu, de 5000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1913, pentru scrieri istorice, economice, juridice, filozofice, se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1909 până la 31 Decembrie 1912. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1912.

Premiile Secțiunii științifice.

11. Premiul Adamachi, de 5000 lei divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1911, pentru scrieri cu conținut științific în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate, în general), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1908 până la 31 Decembrie 1910. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1910.

12. Premiul Statului Lazăr, de 5000 lei, se va da, în sesiunea generală din anul 1912, pentru scriere cu conținut științific, în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în general), care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1911 până la 31 Decembrie 1911, sau pentru cea mai importantă invențiune științifică făcută dela 1 Ianuarie 1910 până la 31 Decembrie 1911. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1911.

13. Premiul Adamachi de 5000 lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din anul 1912 pentru scrieri cu conținut științific în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în general), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1911 până la 31 Decembrie 1913. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1913.

14. Premiul Statului Lazăr, de 5000 lei, se va da în sesiunea generală din anul 1914, pentru o scriere cu conținut științific în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în general), care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1912 până la 31 Decembrie 1913. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru cea mai importantă invențiune științifică

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsvár, Mátyás király-tér 15.

(Telefon 842). Fost pravălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de clasornice și giuvarical
al lui ► Husznik János ◀ îl continuu eu.

Mare deposit de clasornice și giuvaere și articole de argint veri-
tabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc
după comandă medicală.

de la 1 Ianuarie 1912 pînă la 31 Decem-
1913. Termenul depunerii la cancelaria Aca-
demiei este pînă la 31 Decembrie 1913.
(Va urma).

Cronică pedagogică.

cu privire la planul de învățământ oficial.

VII.

Anul al IV și al V-lea.

acești ani de-odată, fiindcă, în amândoi
se predă aceeași materie: Catechismul. Cea
greșită și mai antipedagogică măsură, din
planul de învățământ, e de sigur aceasta.
În cei doi ani de zile, cu cel mai abstract stu-
diu care nu contribuie cu absolut nimic la edu-
cația religioasă a elevilor, e una din cele mai re-
zultabile inconștiențe. Pe când în planul de la
catechismul figura abia în ultimul an de
studiu, când s'ar putea crede că elevii au totuși
câteva priceperi pentru înțelegerea dogmelor
de abstracte, pe atunci planul cel nou, prin
sălt mortal, îl pune deodată dreptul în al IV-lea
copilii în adevăr nu vor pricepe nimic

motivarea pusă în introducerea la studiul reli-
gios și prin care comisia încearcă să justifice
prezența catechismului în școală, e naivă și nu
poate admite la nici o întâmplare. A recu-
ră la învățăturile de credință sînt neînțelese
de elevi, și totuși a cere să fie propuse, în-
amănă a nu fi da seama de ni l de cel mai
elementar principiu pedagogic, care spune să nu
se predă elevului nimic necunoscut sau ce stă afară
de cercul lui de a percepție și cugetare. Catec-
hismul are tocmai aceste însușiri, și de i e
potrivit pentru a întuneca mintea bietului
copil, al strivi orice interes pentru întrebările re-
ligioase, al destrăma cultura morală câștigată în
viața premergătoare, și ce e mai rău și înstrăina
de învățământul religios, care prin Catec-
hismul său, îl chinulește sufletul și-i timpește

Cît de important este acest catechism în des-
trămarea caracterului religios-moral al elevilor, se
poate vedea și din împrejurarea, că atât în pla-
nurile școlilor săsești cît și al celor din Germania,
nu există. S'a eliminat cu desăvîrșire,
în urma experiențelor triste și a argumentelor
probatoare aduse împotriva lui de cei mai sa-
vînți și mai reputați pedagogi.

Era și firesc să l înăture, cîtă vreme nu dă
de lucru decît lucruri abstracte pe cari nu le
poate înțelege și în cari nu mai încapă nici un
cuvînt de cugetare proprie, ci e vorba pur și sim-
ple de primirea formulilor dogmatice așa cum
sînt și cum nu se pot înțelege de băieții la eta-
ta de zece ani. O minciună morală nu devine
decît decît dacă a fost, ca să zicem așa, trăită,
însușită prin acțiunea personală a individului:
și fie prin urmare o parte din auto-biografia lui.

Copilul care din cea mai fragedă vîrstă a fost
obisnuit să dea de băut celui ce are sete și să
dea de mîncare celui ce are foame, este cu to-
tăla pregătît pentru a formula această regulă ge-
nerală de moralitate. »Dați ajutor semenului vo-
stru ori de cîte ori se află în nevoie». Și fiind
că prin Catechism se pot obține astfel de rezul-
tate pozitive în adevăr folositoare, e motivul că
pedagogia să ceară într'una scoaterea lui din
școală. »Și de fapt el n'are nici un rost și nu e
altceva decît reminiscența unor timpuri întune-
cate. Religionea nu se poate răzima pe porunci
și pe precepte codificate într'o formă pe care
nici omul mare nu le poate înțelege todeauna,
ci pe o convingere vie care rezultă din o con-
templare a lumii însăși. Viața morală dimprejur
îl poate influența pe om în senz religios; po-
runci din afară îl vor putea cel mult opri, dar
nici odată nu convinge și îndrepta spre fapte în ade-
văr mari».

*) Cf. Compayré y. c. p. 124.

**) Cf. O. Sima. Părerii cu privire la o nouă fun-
damentare a învăț. primar, »Tribuna», pe 1909 Nr.
162.

Dacă la noi s'ar fi făcut o anchetă, sollicitân-
du-se părerea învățătorilor în privința valorii edu-
cative a catechismului, s'ar fi putut vedea că toate
răspunsurile ar fi fost unanime în a contracte,
că această valoare e zero. Tocmai ei sînt cari se
plîng mai mult, și cu deplină dreptate în urma
experiențelor făcute, împotriva catechismului, ac-
centuînd cu orice prilej nevoia eliminării lui din
școală. Și la toată întîmplarea că la acest strigăt
e o mare doză de competență, care nu poate și
nu-i ertat să fie ignorată la alcătuirea unui plan
de învățământ. Și aceasta cu atât mai vîrtos cu
cît comisia să pare a fi uitat cu desăvîrșire ma-
rele adevăr formulat de A. Franke și cuprins în
aceste cuvinte: »un gram de credință vie pre-
țuiește mai mult decît o mîjă de cuvinte isto-
rice». Ce folos de beția de cuvinte în care înnoată
bietul băiat după învățarea papagalicească a cate-
chismului, când sufletul lui a rămas gol, sterp,
neinfluențat de nici un :devăr dogmatic sau mo-
ral, fiindcă ele îl via în forma unor porunci și nu
ca rezultatul unei autoconvingeri morale.

E limpede deci, că necontribuind catechismul
lor desvoltarea culturii morale a elevilor, ba din-
potrivă avînd meteahna de a o destrăma chiar,
locul lui nu poate fi în școala primară. Și astfel
cei doi ani pe cari e distribuit, se vor pierde za-
darnic și fără nici un folos, ajutînd sărăcirea suf-
letească a elevilor în o măsură considerabilă, și
înstrăinarea lor de învățământul religios, cu o ur-
mare inevitabilă și fatală a acestuia.

Era deci corect și pedagogic dacă s'ar fi sus-
ținut împărțirea planului de la 1903, anume în
anul al patrulea partea din urmă a noului testa-
ment cu viața apostolilor și cu specială conside-
rație la Pavel, iar în al cincelea spicuirii din isto-
ria bisericii universale cu citiri din biblie și din
sfinții părinți. Explicarea cultului divin, încă ar
intra aici.

(Va urma)

Dintr'un carnet.

— Scrieți, »băieții», scrieți, dar
scrieți — romînește.

Directorul (în fine!) al unui ziar romînesc (încă ro-
mînesc!) își îndeamnă și roagă cititorii să citească »tot
ce se scrie în ziar și în deosebi articolele de fond»...

Cred că umilit subscrisul am fost cel dintîi care
s'a executat și a cetit tot ce s'a scris în acel ziar »în
deosebi articolele de fond»... Să vă spun și Dvoastră
ce am citit, adică ce-au scris »băieții».

Să începem cu caracterizarea discursului rostit de
un deputat romîn în »pustietatea pestriță (!) enorm de
plictisitoare a desbaterilor Camerei». Iată ce scriu
băieții lui Birăuț:

»Acest membru al partidului nostru a argu-
mentat cu mare aparat retoric. Discursul său a
fost dela început pînă la sfîrșit o.... invectivă
înlăcărută.»

Ce păcat că »băieții» lui Birăuț scriu numai și nu
citesc. Dacă ar citi, ar fi citit că cu două zile înainte
același domn romîn protestase în Cameră împotriva
unui orator ungar care îl învinuise că acuzele sale
sînt numai invective.... Și ce păcat a fost dela în-
ceput pînă la sfîrșit o serie... de expresii injurioase»...

»Băieții» au însă aceiași predilecție pentru poezia
frazei cași șeful lor și scriu au aceleași înalte cunoș-
tințe de limbă cași el. Ce mîndru va fi fost tovară-
șul care a scris articolul de fond în care combate pe
ăi dela »Bud. H-p», pentru că mistifică lumea.

»Cu alte cuvinte — scrie unul dintre băieții
lui Birăuț — pe noi ne face niște sofisti ai po-
lemicii moderne, niște scamatori ai vorbei și
niște jongleri ai datelor, — iar pe ei, ne degra-
dează... la (!) niște mameluci blegi, — ca vai
de mama lor (!)... Dl I. Benedek care o viață
întegă n'a făcut altceva, decît și-a băgat nasul
și a tot mirosit prin România întreagă...»

Nu vreau să »vir intrigi» între »băieții» și »șef»,
scoțînd în relief calitățile extraordinare de publicist
ale unuia dintre ei, ale celui care a scris acest articol
de fond, trezînd invidia celorlalți doi... Mărturisesc
convingerea mea sinceră că acest pasaj l-ar fi putut
scrie și ăilalți doi...

Și acest pasaj și cel care urmează acum:

»Același ecou, care e profanat de expectorările
șoviniste ale magnaților, redă și acordurile lugu-
bre ale blestemelor întărite cu sudori de sînge
ale milioanele de suflete condamnate la mizerie
veșnică.»

Și chiar și următorul pas citat din altă parte a
ziarului:

»P. Sf. Sa a dat expresie viei sale bucurii,
simțîndu-se nesus de fericit, dată fiind posibi-
litatea de-a putea petrece cîteva ore în mijlocul
credincioșilor săi...»

Alți muritori de rînd ar fi scris »P. Sf. Sa a dat
expresie bucuriei sale viei că poate petrece etc....»
băieții lui Birăuț, însă, se avîntă... »simțîndu-se nes-
pus de fericit, dată fiindu-le posibilitatea de-a putea
scrie articole de fond»... în loc să facă, ca în trecut,
munca ingrată a corectorului...

Și fiindcă dl director ne-a rugat să citim tot ce ne
scrie în ziar, am aruncat ochii și în corpul ziarului
și ne-am crucit citînd:

»Guvernul turcesc a hotărît să introducă în
Albania reforme radicale. În acest scop a ordo-
nat să se facă un nou recensămînt și o...
castrare generală...»

Dar dela Turci și dela băieții lui Birăuț la toate te
poți aștepta...
Mefisto.

P. S. Un cititor îmi scrie că în repețite rînduri
ziarele în chestie s'au referit la legea naționalităților
din... 1848, de vreme ce legea aceasta e din 1868!

Dragă cititorule, nu-ți pierde cumpătul... 1848 sau
1868 puțin împoartă. Ce numără 20 de ani în viața
unui popor... și o boroboacă mai mult sau mai
puțin într'un articol de fond scris de »băieții» lui
Birăuț?

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 30 Iulie n. 1910.

— Adunarea generală a societății
pentru fond de teatru român va avea
loc în Reghinul-săsesc, în zilele de 15/28
și 16/29 August n. 1910, cu următorul
program:

Duminică, 15/28 August:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Alegerea a doi notari pentru ședin-
țele adunării.
3. Prezentarea raportului general al co-
mitetului asupra lucrării sale dela adunarea
generală din urmă, precum și a rapoartelor
de casă.
4. Alegerea unei comisii de 5 membri,
pentru cenzurarea raportului general al co-
mitetului.
5. Alegerea unei comisii de 5 membri,
pentru cenzurarea rapoartelor de casă și a
socoltelilor.
6. Alegerea unei comisii de 5 membri,
cari, în înțelesul §-lui 5 din statutele so-
cietății, vor înscrie membri noi — funda-
tori, pe viață, ordinari și ajutători.
7. Cetirea conferințelor coresponzătoare
scopului societății, anunțate președintelui
înainte de adunare.
8. Inchiderea ședinței.

II. Luni, 16/29 August.

1. Deschiderea ședinței la orele 10 înainte
de amiază.
2. Citirea sumariului ședinței precedente
și verificarea lui.
3. Raportul comisiei pentru înscrierea
de membri noi.
4. Raportul comisiei însărcinate cu cen-
zurarea raportului general al comitetului.
6. Determinarea locului, unde se va ținea
adunarea generală în anul 1911.
7. Alegerea comitetului pe un nou pe-
riod de 3 ani.
8. Alegerea unei comisii de 3 membri
pentru verificarea sumarului din ședința
a II-a.
9. Inchiderea adunării.

— Miniștri români în Ungaria. Domnul
Ion I. Brătianu, președintele consiliului de mi-
niștri din România, care în aceste momente face
o excursiune cu automobilul în străinătate, a

sosit la Tatra-Lomnicz, în pitoreasca regiune a masivului Tatra, din Carpați.

Domnul și doamna Brătianu au stat în zisa localitate până azi Sâmbăia, când și-au reluat drumul spre Tirol și Bavaria de sud.

În ce privește excursia domnului ministru de finanțe Costinescu la Reghinul săsesc (excursia înregistrată și de ziarul nostru) »Voința Națională« din București scrie:

»Este cu totul inexactă știrea dată de unele ziare că domnul Emil Costinescu, ministrul finanțelor, ar fi făcut o excursiune cu automobilul în Transilvania și ar fi avut chiar și un accident.

Domnul Costinescu, care se află în Sinaia în perfectă sănătate, n'a părăsit acea localitate.

— **Un nou dar al mecenatului V. Stroescu.** Din Caransebeș ni se scrie: La adresa consistorului diecezei Caransebeșului au sosit zilele trecute 10.000 coroane dela marele binefăcător al neamului Vasile Stroescu pentru »fondul special eparhial« înființat de P. S. Sa Episcopul Dr. Miron Cristea.

— **Profesor român în Statele Unite.** Dl profesor Mrazek care a fost chemat de guvernul Statelor-Unite spre a face studii petrolifere în statul Wyoming, și-a început lucrările geologice pe terenurile petrolifere din acest stat.

— **Frați pentru frați.** Din Curtici ni se scrie: Comitetul parohial a ținut Dumineca trecută o ședință în care s'a vorbit și despre nenorocirea din Banat și s'a propus votarea unui ajutor de 50 coroane pe seama inundațiilor. Harnicul țaran Ștefan Don a propus însă să se voteze măcar suma de 100 coroane, fiindcă e datoria noastră a tuturor să venim într'ajutor fraților noștri nenorociți.

Comitetul a primit propunerea d'ui Ștefan Don și a votat 100 coroane.

— **Archiducele Iosif pentru inundații din Solnoc-Dobâca.** Archiducele Iosif a adresat prefectului comitatului Solnoc-Dobâca, contele Bethlen, următoarea telegramă: »Din ziare aflu cu părere de rău despre îngrozitoarea catastrofă. Împărtășesc durerea încercatei populații și trimit la adresa d-voastră suma de 3000 cor. pentru ajutorarea celor păgubiți. Archiducele Iosif.

— **Volnicii jandarmereștil.** Ni se scrie: Porunca, ce a dat o dl ministru-președinte, contele Khuén-Hédervy, pe timpul alegerilor de deputați, se vede că nici azi nu le-a eșit din minte păzitorilor siguranței publice a statului. Și azi se folosesc mereu de cuvintele »în numele legii«, ca să facă, cât mai multe abuzuri nemaipomenite. Mercuri în 26 I. c. întorcându-mă dela Budapesta la Blaj, pe linia Budapesta—Arad, la gara Vințului, se urcă în cupeul în care eram eu și un »împănat« cu pene de cocoș, și se oprește drept în fața mea. După vre o două minute de tăcere, începe cu glas aspru:

»În numele legii ești provocat a te legitima«. Ce era să fac? I-am arătat un act officios dela tribunalul din Bupesta, cecece era destulă legitimație pentru orice om mai cult, însă Măriei Sale dlui jandarm nu l-a fost destul și m'a somat să-l arăt alte documente. I-am arătat apoi altele — la care dl cu pene se uita ca vișelul la poarta

cea nouă, nepricepând cuprinsul lor, cu toate că erau în limba lui ungurească.

A început spol să mă întrebe că de unde, ce-l și cum, iar eu — bineînțeles — dându-i actele în mână nu am voit să i mai dau nici un răspuns, ci l-am zis: Actele în mână, cetește și vei ști totul!

Jandarmul, văzând că nu-i răspund, a început să facă supume la gură de năcaz și să mă amenințe cu arestare.

Văzând însă că cu toate sforțările lui de a mă face să intru în sfadă cu el, pentru ca să albă motiv de arestare, eu rămân liniștit, mi-a înapoiat actele zicând:

»Dacă nu-ți place fă arătare, mie nu-mi pasă«. Cu acestea se dădu jos din cupeu.

Să mai denunț cazul? Inzadar căci adevăr ne spune proverbul »turcul te bate, turcul te judecă!...« Așa e în dulcea noastră patrie Ungaria.

Un călător.

— **Jefuirea emigranților.** La ordinul secretarului din ministerul de interne poliția din Fiume a luat interogatorul la toți emigranții cari au sosit în port. Fiecare emigrant a fost întrebat dacă i-a luat notarul pentru pașaport mai mult de o coroană și cât. Până după amezăi a fost redactate peste două sute de protocoale, din cari reiese că emigranții au plătit respectivilor notari taxe de 6—20 coroane. Au mai sosit încă zece plângeri de felul acesta cari prin guvern vor fi așternute de poliție ministrului de interne.

Era vremea pentru a hotărâni abuzurile nenumărate făcute de notarii fără conștiință în dauna țaranilor nepricepuți cari iau drumul pribegiei. Cazul ne evocă în minte pe notarul Kozma, din Rișca (cot. Hunedoarei) care lua dela toți țararii cari cereau pașapoarte, o taxă de douăzeci de coroane pentru fotografii mizerabile în miniatură, înciocălate de față sa, fără a avea dreptul la aceasta ci numai din rîvna nerușinată de câștig.

Avem nădejde că între cazurile de abuz descoperite de poliție va figura și dlui ca delicvent.

— **Bucovinenii în România.** Din București ni se scrie: Societatea corală »Lumina« din Cernăuți va face o excursiune prin principalele orașe din România, precum și prin diferitele stațiuni balneare.

În orașele ce le va vizita, societatea va da concerte, al căror venit este destinat pentru mărirea fondurilor ei. Localitățile pe cari frații bucovinenii le vor cerceta sânt următoarele: Roman la 20 Iulie, Bacău 21 Iulie, Piatra-Neamț 23 Iulie, Focșani 24 Iulie, Bacău 25 Iulie, Slănicul Prahovei, Târgoviște, Brăila, Galați, Tecuci, Bârlad, Huși, Vaslui și Iași.

Din programul concertelor ce va da »Lumina« remarcăm următoarele bucăți:

1. I. Vidu: »Din Șezătoare« (cu tenor solo);
2. Is. Vorobchevici: »Frate de stejar«;
3. T. de Flondor: »Cântec vânătoresc«;
4. C. Porumbescu: »Cântec Sicilian«;
5. G. Mureșanu: »Doina din Bihor« (cu tenor solo);
6. G. Ucrainef: »Hora dela Plevna«;
7. St. Nosievici: »Tătarul«;
8. Is. Vorobchevici: »Dorul« (cu bariton solo);

9. G. Dima: »Vivandiera«;
10. Is. Vorobchevici: »Vinul de Șampanle«;
11. E. Mandicevschi: »R'baa« (cu tenor solo);
12. T. Popovici: »Șul lui Tudor«;
13. A. Forgaci: »Dorința« (bariton solo);
14. E. Mandicevschi: »Seguidilla«;
15. I. Vidu: »Haidaii fraji...«.

Toate piesele pentru cor bărbătesc.

— **La fondul jubilar Nicolae Cristea** pentru monumentele bărbăților binecunoscuți (Reunióni meserieșilor sibieni), au mai dăruit Nicolae Platoș, paroh (Rusciori) 1 coroană, Florian Bologa, preot (Marpod), soția sa Maria Costea și fiul lor Florian, stud. IV gimnasia câte 20 bani, Ioan Oțoiu, paroh (Aciliu), 1 cor. Sebastian Stanca, paroh (Vulcan) soția sa Maria Munteanu și copiii lor Mircea și Horia 1 cor. și Victor Tordășianu, prezident 10 bani.

— **O moșie a lui Vilhelm în Norvegia.** Împăratul Vilhelm a cumpărat o parte a moșiei Uaostnaes în apropiere de Sognefjord, unul din cele mai frumoase fiorduri norvegiane. Pe moșia aceasta va ridica el monumentul Fritlyof, pe care l-a primit în dar dela norvegieni. După legile norvegice se recere la cumpărare și învoirea guvernului norvegian pe care împăratul Vilhelm încă va trebui să o ceară.

— **»Astra« în Albac-Arada.** P. T. membrul al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« din despărțământul Abrud-Câmpeni, precum și toți sprijinitorii cauzei culturale, să invite a participa la adunarea cercului ce se va ținea Duminecă în 7 August 1910 orele 11 a. p. în comuna Albac-Arada.

— **Incendiu într'o comună rurală.** Din București ni se telegrafiază că ieri izbucnit focul într'o comună din apropiere Craiovei. Toate casele au fost prefăcute în cenușă și locuitorii au rămas pe drum fără adăpost. Mulți mai ales femei, au înnebunit de spaimă. Din cauza vântului ce bătea cu putere, focul a fost transpus într'o pădure din preajmă, și n'a putut fi localizat nici azi.

— **Aeroplanul în serviciul armatei.** O telegramă din Roma anunță că ministrul de război al Italiei a luat ulterior în budgetul anului acestuia suma de zece milioane de lire pentru edificarea unei flote aeriene în serviciul armatei italiene.

— **Profesorul Victor Russu** — a murit. Din Budapesta primim trista știre că fostul profesor de preparandie V. Russu a repauzat în capitala țării, unde trăia retras de lume. Viața lui Russu, cu deosebire pe vremea când era profesor al pedagogiei din Cluj, a fost foarte frumoasă, într'u cât a avut mult să sufere — numai din partea colegilor ci și din partea discipulilor — pentru că era și se declara de Români.

Victor Russu s'a ocupat și cu literatura, de scriind, între altele și trecutul Silvaniei (Sălajului).

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

— **Necrolog.** Primim următorul anunț: Că inima sfâșiată de durere anunțăm moartea iubitului nostru soț, tată, frate cumnat și socru *L. Mitrie Roitan*, întâmplată în 24/7 Iuliu 1910 m. la orele 3 după g'ele suferințe, în etate de 55 ani. În mormântarea scumpului adormit Domnul a avut loc la 25 Iulie n. în cimitirul gr. or. român din Socodor. Odihnească în pace memoria în veci fie-i binecuvântată! — *Jalna familie.*

— **La »Reuniunea sodalilor români din Sibiu«** au fost primiți următorii membri or

Atelier artistic pentru fotografii
E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începând cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 C.
6 buc. fotografii matte format vizit . . 6 C.
Fotografii executate splendid pe pânză tot at.
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

Bojiță (originar din Sebeșul-săseșc), Ioan Botezan (orig. din Tohamul strungar; Ioan Goța (orig. din Gheorghe Uțu (orig. din Cocu-de-sodal fauri; Iacob Morariu (orig. din Filofteiu Ilea (orig. din Feldioara-sodali crotori; Danil Urzică (orig. sodal cismar; Avr. Dicu (orig. din sodal curelar; Romul Sârbu (orig. sodal pantofar; și următorii de 3 săptămâni al școlii de pantofar Deoanca (orig. din Abrud sat), Dea (orig. din Saliște), Ioan Hampu Apoldul mare), sodali pantofari; Petru (orig. din Cefa) și Gheorghe Crăciun (din Răcășdia), măestri pantofari.

Prevenitive contra holerei în
Din București ni-se scrie: Direcțiunea generală a serviciului sanitar fiind încucă teritoriu transcarpian, provincia Sălaj, districtele Isjum din gubernamintul Ostragoshsk din gubernamintul nostru au fost declarate contaminate de holera în toate punctele de frontieră față de călătorii și proveniențele din Rusia măsurile luate și pentru a preveni unde bantue holera.

Dr. G. Cantacuzino directorul serviciului sanitar s'a înolat în Capul lui Vâlcu a inspectat toate punctele de vamă la frontiera despre răsărit contra eventuale a holerei.

pe mare din localitățile contaminate și în Gaița, Sulina și Constanța, și mărurile sânt supuse unei vizite medicale dezinfectiuni riguroase.

călătorii sânt supuși la domiciliu, și supraveghieri de cinci zile. Pentru dezinfectiuni sanitar a instalat, patru etuve la Constanța și două la Sulina.

chiar vor fi desinfectate precum și și potabilă din rezervorii. În schimb, sanitar va oferi apă ozonizată la Sulina și la Galați. La Tulcea de asemenea se dea apă filtrată.

și Constanța s'au infiltrat lazareluri de paturi pentru orice even-

de aceasta un laboratoriu de igienă să funcționeze unde pot fi efectuate analizele medicale și alimentare ne-

impedeca trecerea în fraudă a frontieră române din partea Deltei Dunării, unde ghera este mai dificilă decât de-a lungul pe teritoriu, patru șalupe cu vaporii fac paza Dunării și a brațului Killa, un supraveghează bifurcația Deltei și un pazează la punctul zis cotul Pisicii.

Parisul pentru regele Eduard. Consiliul al Parisului a hotărât drept recunoștință simpatia ce fostul rege Eduard al II-lea — să numească o nouă piață după regele său, unde l-se va ridica mai târziu și un monument. Noua piață care va fi formată din Basse-de-Rempart, va avea un parc și în mijlocul acestui se va așeza monumentul, care l va reprezenta călare.

Expediția japoneză la polul sud. Yokohama vine știrea că ofițerul Ceraze va începe la începutul lunii August spre polul sud vas de două sute de tone, însoțit de douăzeci de oameni. Expediția urmărește scopul să întrecă pe căpitanul Scott și stindardul Japoniei să fie cel întâi care va fălăi peste ghețuri ale nordului. Guvernul japonez pentru această expediție un ajutor de cinci și cincisute de mii de yen, (cam șazeci și una de milioane de coroane).

Sanatoriu »Liget« a Drului Iakob în Budapesta sanatoriu pentru boale interne din Europa, dispune de toate mijloacele de vindecare și laboratoriu de analiză. Mii de diabetici, reumatici, bolnavi de inimă, cari pînă acum au cercetat sanatoriile străine, acum vor găsi institutul corespunzător aici în țară, așadar această instituție ocupă o poziție admirabilă împlineste și un gol. Sala de masă și a mașinilor mecanice de vindecare a sanatoriului este provăzută cu mașini după sistemul Zander și scări aeriene.

Când cumpărați ochelari, a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund Sándorné, din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiari, barometre de prima calitate. Reparaturile se fac cu pricepere și grabnic.

Mihai Radu croitor pentru domni, Cluj (Kolozsvár) strada Jókai Nr. 2. se recomandă on. public român.

? : Dentist român în Arad. : ?
VIRGIL MUNTEAN ?
:: Szabadság-tér No. 3. ::

Cronica socială și artistică.

Expoziție de jocuri naționale în Elisabetopol. Ni-se scrie: La 24 Iulie n. »Mugurul« și-a ținut a II-a adunare generală. Această însoțire este singura însoțire comercială la noi la români. Are mulți membri, și lucrează bine și rațional în direcția ce și-a pus-o în program. Totuși cârtesc unii fiindcă trebuie să fim și aici români invidioși și pretențioși. Când vom dispune de însoțiri, capitaliști și comercianți tari, atunci vom căpăta totul mai ieftin și mai bun ca dela străini. Trebuie însă să ne întărim noi pe noi.

Adunarea s'a ținut de programul stabilit, și a decurs în cea mai perfectă ordine.

Eu voi stărui mai mult asupra »expoziției de jocuri«, din localul însoțirii.

În curtea spațioasă erau grupuri-grupuri de călușeri ce aveau să emuleze. Făceau exerciții și să însuflețiau. Era sigur fiecare pe premiul al II-lea cel puțin, dacă nu pe I-ul.

Unul dintre jucători — un băiat mărunt dar îndesat, mărgelean de orgină, dar așezat într'un sat din apropierea Elisabetopolului — făcea minuni nu alta. Sta în cap pe un pahar și bătea din picloare..

Privitorii colindau cetele pe rând, făcându și observările și proclamațiile. Era o gălăgie și veselie ca în burgul din Viena. Era un tablou minunat pe care sperăm că-l vom vedea încurind în »Lucafărul«.

Dintre oaspeții sosiți mai din depărtare am remarcat pe dnii: Dr. Brediceanu, Costi Pop, Remi Cosma și Romi Popescu din Sibiu, familia Pușcariu din Abrud, Dr. Cornea, Dr. Suci, Varga din Sighișoara, Preotul Munteanu din Agnita, Dr. Bian Hususău, Dr. Roman Mediaș, N. Rașca Șeica, N. Morariu, preotul Spătariu, Dr. Boila, Dr. Caluțiu din Diciosănmărtin, mulți preoți și învățători din jur și inteligența din loc.

O greșală am observat. Lipsiau aranjatori, așa că nu știai cătră cine să te îndrepti pentru vre-o clarificare. Și la astfel de ocaziune ar trebui o pregătire mai sistematică. Controlul la casă încă putea fi mai în regulă. Vor fi scăpați mulți fără bilet. Toate acestea în paranteză.

Pentru a se putea decide cari jucători să se premieze, s'a format în pripă un comitet, și s'a sortat apoi care grupă în ce ordine să vină. Primul a fost tras: Șaroșul. Un sat fruntaș lângă Elisabetopol. Voi înșira toate cetele pe rând.

1. Șaroș, cu 7 feciori zdraveni, frumos și cu gust costumați. Au jucat foarte corect »Călușerul« și »Bătuța«. S'au produs și cu cântări.
2. Laslăul-român cu 4 feciori. S'au produs cu jocuri originale »fecioresți și de băta«.
3. Avrig (Țara-Oltului) 5 feciori, s'au produs cu »Călușul dela Sibiu« și ale jocuri originale.
4. Valhid, asemenea au jucat original, s'au produs și cu cântece în cor.
5. Ernea săsească. Aceștia au fost dintre cei mai originali, jucând precis și corect.
6. Bărgăliuș, 7 feciori. S'au distins cu Călușerul pe care l-au jucat cu o precizie rară.
7. Cergidu-mic, 7 feciori bine făcuți, cu niște băte (săcuesți — cu secure) zdraveni în mână pe cari le folosiau la săriturile îndrăznețe dar reușite din jocurile lor foarte caracteristice. Aceștia au fost originali. Erau interesanți în cioarecii (pantaloni) lor de iarnă. Erau și bărbați mai în etate între ei, dar erau iuți.

9. Șmig, asemenea au fost foarte originali.
10. Mediașul. S'au produs cu »Călușerul«, »Bătuța« și un joc interesant »Banul Mărăcine«, joc în rând oblu cu figuri frumoase-mărunte.
11. Sighișoara, s'au produs cu 3 jocuri foarte caracteristice. »Hodoroaga«, »Zdrăncănița« și »Răstelu«.

După aceasta comitetul de premiere s'a retras pentru a se consulta. Sigur că le a fost cam greu d-lor din comitet să judece, deoarece fiecare grup s'a distins cu ceva. Așa cel din Șaroș a părut tare disciplinat, cel din Ernea originali ș. a. m.

S'au împărțit 4 premii, 2 de câte 40, iar 2 de câte 20 coroane.

Premiul prim l'a căpătat cu drept grupul din Cergiad, fiind el cel mai original, cel din Șmig a câștigat al doilea premiu. În ce privește jocul de salon, premiul prim l'a obținut grupul din Mediaș, iar al doilea cel din Bărgăliș.

Nemulțămirl s'a observat. A fost însă greu să se judece așa în pripă. E de lipsă apoi a se stabili anumite principii, cari au să fie hotărâtoare la premiere. Trebuie apoi stabiliți și ce jocuri să se joace, fiindcă pe unii i-am văzut jucând 4—5 jocuri, iar alții nu au fost lăsați numai un singur joc.

Dar tot începutul e greu. Sperăm că pe viitor — am înțeles că a II-a expoziție se va ține în Sibiu — vom ști mai multe.

Succesul moral a fost mare. Începutul s'a făcut să se continue mai departe.

Ideea cu expoziția de jocuri naționale a fost și este nobilă și măreață. Laudă inițiatorilor!

După premiere, s'a început »petrecerea populară«, care a ținut în veselie și ordine până noaptea târziu.

Inteligența s'a întrunit după cină din nou la joc în hotelul Central. Și aici a domnit înțelegere și bună dispoziție. De notat că am fost cruțați de aglomerația străinilor, ca acum trei ani în urmă.

În pauză — la miezul nopții — ne-a delectat învățătorul Sighișoreanu cu vre-o câteva declamări și cântări. S'a dansat până în zori de zi.

A avut un succes neașteptat aceasta întrunire românească. Laudă inteligenței din Elisabetopol și sprijinitorilor din jur. *Coresp.*

ECONOMIE.

Măsură de mărfuri și efecte din Budapesta.
Budapesta, 5 Iulie 1910.

Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul:

Ortu nou	
Orz Tisa	21 K. 50
Orz comitatul Albei	20 » 70
De Pesta	20 » 50
Bănățanesc	20 » 40
De Bacica	20 » 70
Secară de calitate I.	14 » —
Orzul de nutreț, calitate I.	12 » 75
Ovăs de calitate I.	14 » 95
Cucuruz	11 » —

Poșta Redacției.

Prieten. La insultele și murdăriile a celor foți nu vom mai răspunde. Ca o ultimă lămurire numai atâta: e adevărat că în toamna anului 1905 d. I. Schlopul a publicat în »Az Ujság« un articol (cel dintâi și cel din urmă), — dar despre articol au avut cunoștință prealabilă mai mulți români, între cari și Birăuș și, înainte de toate, câțiva dintre deputații noștri de atunci. Articolul a fost scris în *interesul partidului național*. Foaia din Pesta ni-ar face un mare serviciu reproducându-l.

În ce privește minciunile din »Drapelul«, d. I. Schlopul a pornit astăzi *proces de calomnie* împotriva ziarului Iugojan.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

Caut un candidat de advocat

cu praxă

pe 15 August sau 1 Septembrie a. c.

Dr. TOMA CORNEA
advocat în
Sighişoara—Segesvár.

CONCURS.

În urma încuviințării Ven. Consist. arad. sub Nr. 3584/1910 de datul 1/14 Iuliu 1910 se publică concurs de licitațiune *minuendă*, pentru edificarea unei școli noi gr. ort. române din comuna Beba-veche. Ppresbiteratul B.-Comloşului (c. Torontal).

1. Licitațiunea se va ținea în edificiul școlii bătrâne la orele 11 a. m.

2. Prețul esclamării conform preliminarului de spese este de 17.356 cor. 72 fil.

3. Licitanții au să depună ca vadiu în bani gata ori în hârtii de valoare acceptabile 10% din prețul de esclamare. Planul și preliminarul de spese și condițiile speciale de licitare, se pot vedea la oficiul paroh gr. ort. rom. din loc.

4. Licitanții nu-și pot forma drept la diurne și spese de călătorie pentru participare. Comuna bisericească își rezervă dreptul de a da lucrul în întreprindere aceluia măiestru în care va avea mai multă încredere.

Dat în ședința comitetului paroh. gr.-or. rom. din Beba-veche la 11/24 Iuliu 1910.

Dimitrie Blaga, Nicolae Copățiu,
paroh și preș. com. par. not. com. paroh.

În abs. Pr. On. D. Protopop și din încrederea
Vener. Conzistor, în conștelegere cu:

Mihai Păcățian.
paroh.

CUMPĂR în orice
cantitate
flori de friguri, soc, frunze
de măsălară, bolondaică,
ciumăfae, rădăcini și frunze
de mătrăgună, fie verzi, ori
uscate precum și gândaci de frapțan.
Farmacia lui **SZOKOLY SANDOR, Arad**
(vis-à-vis de biserica sârbească).

NIKOLIN - Timișoara -
(Centru).
str. Takarékpenztár 4.

Articole de coafură specială.

Chignon, împletituri, turbane, plete, transformări, peruce, bandouri.

Specialități de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

Primul salon pentru conservarea, ondularea, spălarea, colorarea și curățirea părului din Ungaria de sud.

: Prețuri moderate. :

Comande prin poștă se efectuează prompt. Preț curent gratis și franco.

Ministerul Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 36723.

22 Iunie 1910.

Publicatiune.

A 24-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortizabilă din 1898, împrumutul de Lei 180.000.000 se va efectua în ziua de 19 Iulie / 1 August 1910, ora 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri în valoare nominală de Lei 581.000 proporția următoare:

20 titluri de câte 5.000 Lei	100.000
70 » » » 2.500 »	175.000
174 » » » 1.000 »	174.000
264 » » » 500 »	132.000

528 titluri cu valoare nominală de Lei 581.000

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Comptabilității Gen.
a Statului și a Datoriei Publice.
D. Vbrovici.

Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficanți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în Magyarád se află de vânzare în cvant mare și mic:

vin vechiu și nou
de Măderat.

Lucza József

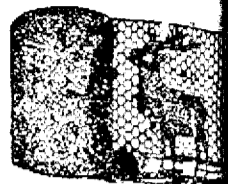
atelier chimic pentru curățitul hainelor în Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor bărbătești, femeiești, de copii și preoțești, postav de mobile, haine de doliu — mai departe primesc curățirea penelor de pat, cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praful. Comandele din prov. se efectuează imediat și pr.

Fabricație din țară prima calitate
Stoboare de sârme
tari și trainice!

În atenția
arhitecților,
agronomilor,
proprietarilor
de vii, p. vile
grădini, terenuri
de vânătoare etc.

PÉCSI HENRI

fabrică pentru împletituri de sârme

IX. BUDAPESTA, strada Angyal
Telefon 120-89. — — — Telefon 120

Trimite și instalez împletituri de sârme pentru șini, împletituri de oscitat, stoboare pentru vile, împreună cu uși și porți patrimoniale.

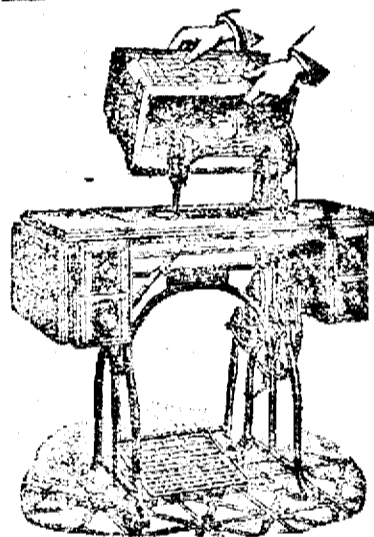
!! Cele mai frumoase rafoale

Prețuri ieftine! Prețuri ieftine!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut prunice pentru nisip, burle pentru schimburile pentru nutreț, botnițe pentru botniri pentru fereste de orice mărime

:: Liste și prospecte de prețuri se trimite

Cea mai veche prăvălie de mașini de biciolețe din Ungaria-de-sud.

loc și provincie marele său atelier
hanle unde se repară tot felul de mașini
de cusut și biciolețe.

depozit tot-felul de gramofone și

ține în depozit cele mai bune biciolețe noi, mașini de cusut și obiecte de casă și industrie, așa d. e. părți singuratic de mașini și biciolețe.

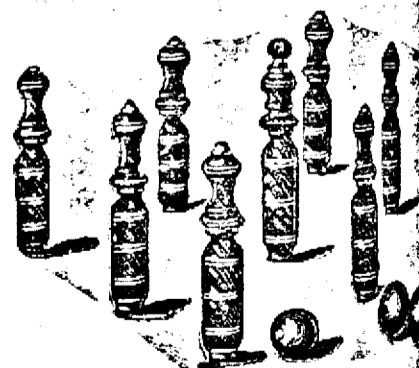
Prețuri moderate Serviciu prompt.

Trebtscher Sándor

strungar

— PANC SOVA, Gizella-utca

vis-à-vis de hotelul KONTOLOVITS.

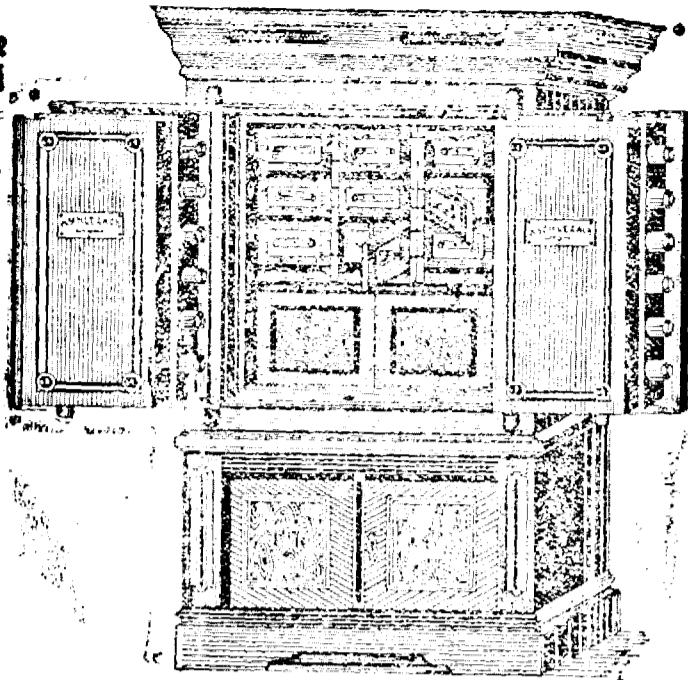
Primește spre efectuare și reparare
crurile ce aparțin acestei branșe,
mădă neguțătorilor dopuri pentru
orice mărime, pregătite din material
ține în depozit în abundență mare
articlii pentru fumători, ghergheturi
tru lucrul de mână etc. etc.

Serviciu prompt. Obiecte strălucitoare

— Prețuri ieftine. —

WELZACK fabrică de casse pentru bani și tresoare în Nagyszeben, Lederer-g. 2.

casse cu sortare din scy-asbest incombustibile, recude cele mai bune. Seutare panterate sigur din antogen camere panterate, casse acte, casete, prese pentru copiat, lacăte de siguranță, etc. Referindu-vă la ziarul nostru vi-se trimite prețuri curente gratuit și porto fr. Fabricare din materialul cel mai bun.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milt. și dia Bpsta 'a 1896.

Turnătoră de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alu

ANTONIU NOVOTNY - TIMIȘOARA - FABRIC.

recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea clopotelor stricote, spre facerea de clopote întregi, armonizate, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer asigurate spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ca sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Recomandă de dânsul în-ventate și pre-mai multe rânduri, eari sunt provăzute în partea superioară cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este echivalent cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu. Recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sire stă-precum spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-courante ilustrate gratis.

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

— HARKÁNYI EDE —
sculptor și pietrar în
— SZATMÁR-NÉMETI. —

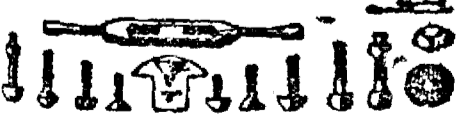
Lucrări: Sculptură și monumente, altare amvoane, grilaje, bazine, statuete, rugi, cruci, pietre pentru mormint, etc. etc. Clasa arhitectonică: Canouri, mausolee, poduri, scări balustrade, pavagii ș. a. Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rijniți pentru sămânță și sare, tocile etc. Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă prețurile cele mai convenabile. Se fac gratuit deseneuri, rezervându-se dreptul de proprietate. - Vă rog să fiți atenți la firmă.

de lăcătarie și tescuit, fierărie etc.

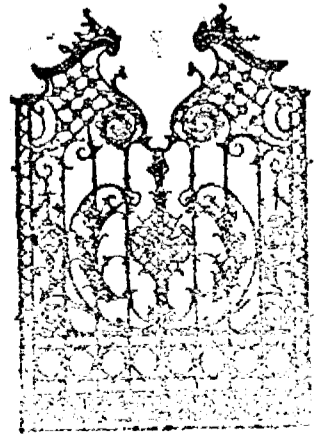
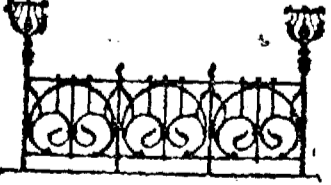

HARMATI EMIL
NAGYVÁRAD
Rózsa-u. 4 (Casa proprie).

gătește tot felul de lucrări cu fier și zidiri și lucrări de lăcătarie și anume: lătoare patentate la ferestri, in-atori, parasoale, porți cu gratii

patentate ce se pot constrânge și întoarce în laturi, șaluzine de scânduriță sist. Esslingen, șaluzine de oțel și pânză, pregătitor specialist de vetre de flert, vâlăle pentru adăpatul porcilor și a vitelor, apeduct și lucrări de instalație electrică. Telefon nr. 355. Serviciu prompt.

„LANER“ cremă neunsuorasă.

Cel mai nou product higienic pentru curățirea părului și înfrumșețarea lui. Înlătură petele galbene, bucele pricnuite de înfierbânteli, sgrăbunțe și alte necurățenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. 1 teglă 1 coroană.

„Laner“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acoperă încreșturile și e cu totul nestrăcioasă. În culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Laner“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„Laner“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Laner“ apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiilor bureșoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Laner“ esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea măreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri

„Laner“ pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 4 coroane.

„Laner“ vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet or în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exclusă. La comanda să se noteze că părul încărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„L a n e r“ apă care face părul blond Pentru a văpsi în timp scurt, în băl, aurii, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacerilor numai „Preparatele lui Rudolf Laner“ ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf Laner, Temesvár, Gyárvaros F6-ut 70.

Toți cei ce se adresează către noi primesc o

carte gratuită

și franco. Jertfa aceasta o aducem numai ca să atragem atenția lumii suferințe asupra efectului curei de electricitate. Mulți bolnavi încă nu știu

că curentul galvanic se poate folosi cu rezultat favorabil contra nervozității generale, a reumatismului, neuralgiei, perturbații de de mistuire, insomnie, dureri de cap, tot felul de apariții de slăbiri și contra multor boli femeiești.

Cartea ce o trimitem în plic **gratuit și franco,**

nu e listă de prețuri, ci un tratat științific ușor de înțeles, scris într-o limbă populară, deci accesibil pentru ori-cine.

Institutul de ordin med. Electro-Vitalizer,

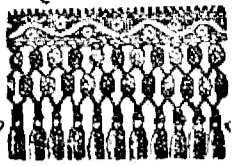
Budapesta, Semmelweis-u. 4. félemelet 51. Ordinează: peste săpt. dela 10—1 și dela 3—6 ore. Duminica și în zile de sărbători dela 11—1 oră.

Cupon pentru o carte gratuită.

Cătră
Electro-Vitalizer Inst. de ord. med.
Budapest, Semmelweis-u. 4. félemelet 51.
Binevoii, vă rog, a-mi trimite o broșură din lucrarea d-v: „Tratat despre electrograpia modernă“. Gratis și franco.
Numele .....
Comuna .....
Județul comit. ....

NAGYIVÁN ANTAL găitanar
SEGHEDEIN—SZEGED, Zrínyi-utca 2.

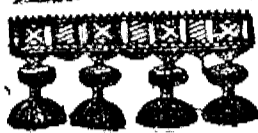

Am onoarea să aduc la cunoștința p. t. public că mi-am asoriat atelierul conform cerințelor moderne și sunt în plăcută poziție ca să pot susține concurența cu ori-ce fabrică din capitală, îndosobit

atrag atențiunea asupra :

Impletiturilor, ciucurilor și decortților pentru mobile și prapori, de-asemena ori-ce ciucuri, decorații, masturi și găitane pentru uniforme de gală în cea mai splendidă execuție.

Vanzătorilor li se dă rabat. Informațiuni prin scrisori la cerere se dau îndată. Comandele din provincie se execută repede și pr.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte.

Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane

bisericești.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruocinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestel stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva cărui a cămării să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile or secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și etice a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va faceți existența boalelor secrete.

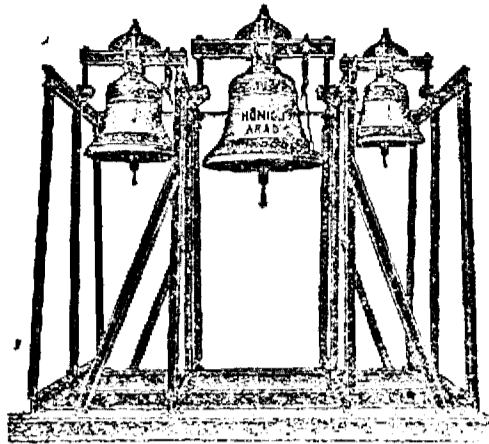
De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr.-ului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta VII, Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță, nervii li-se întăresc, tot organismul li-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești li-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cruzurile cele mai negleșite, ranele sifilice, boalele de țevă, histică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată. În ceea ce privește cura, deșertarea nu este piedecă, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătură numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit fie-cărui. Institutul se îngrăjește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.) Adresa : Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10.

Frideric Hönig

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de aur

turnătorie, fabrică clopote și metal, jată pe motor de v. Fondat la 1840

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai vorabile condiții de plătire — recomandă clopotele cu patentă cea. și reg. invenție proprie, cari au avantajă cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și acare și cu șunet adânc — se face o economie de 20-30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopotele ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror buintare clopotele se pot scuti de orepat chiar și cele mari clopote se pot trage fără să se ciătine turnul, comandă apoi transformarea clopotelor vechi în clopote de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou potelor vechi, sau schimcarea lor cu clopote noi lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni dorință se trimite gratis.

Telefon 184.

Premiat de mai multe-ori.

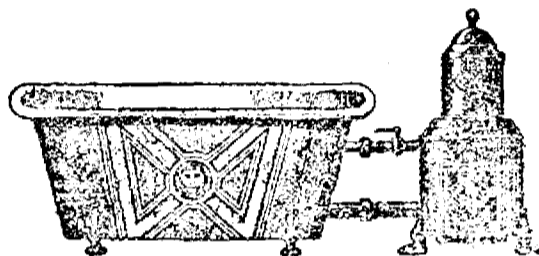
Telefon 184

CARL PIFFL

Prima fabrică de obiecte de metal

Timișoara-Ellsabetin. — Temesvár-Erzsébetváros. — Hunyadi-u. nr.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichigierie și anume: vane de scaldat, de șezut și pentru copil, — scaune pentru scaldat încălzitoare și vane

de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu). Lăzi pentru lemne și pentru cămări buni și alte obiecte de metal: precum ciorbieri, ulcioare și cântare. Catalog de prețuri la dorință gratuit.

Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tablită cu numărul casei și cu numele străzii, mărei și firme de ține. Conduct pentru apă, aranjări pentru baie și closete engleze cu neîntrecutul aparat „Temes“.

Acoperi de case și turnuri, globuri și cruci. — Ucenicii se primesc cu condițiuni foarte bune

Schimb de local.

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că

atelierul meu de lăcătare artistică

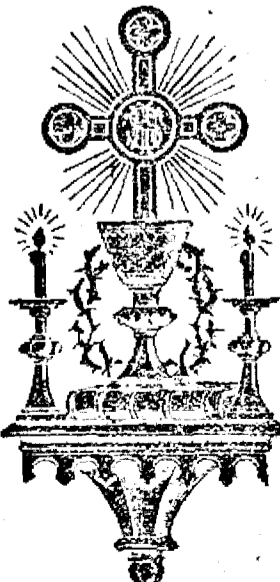
și pentru edifici se află începând cu 1 Martie în noul local din strada Bachgasse Nr. 11.

Prin introducerea uzinei electrice și a mașinilor ajutătoare sunt în plăcută poziție de a putea satisface și celor mai mari cereri, oferindu-mi serviciile pentru toate lucrările de lăcătare, edifici, instalații de apaducte și latrine, precum și orice lucrări și reparaturi ce cad în această branșă.

VICTOR DRODTLOFF,
lăcătar,

Sibiu—Nagyszeben—Hermannstadt, Bachgasse Nr. 11.

Ingrădiri de vile, biserici, etc. — Cele mai bune accesorii pentru încălzit. — Ferești de fier și oțel pentru fabrici, magazii și pivniți. — Prospece complete de prețuri și informații gratuite.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalie de aur Timișoara 1890

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și adjutori bisericești

Intemeiat la 1888

Telefon pentru comit. și oraș 488

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul „Hungaria“

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preșterii cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci, statue

— sau altfel de ajusturi bisericești —

tot astfel marele său asortiment pentru materiale — necesare la formarea ajustărilor bisericești. —

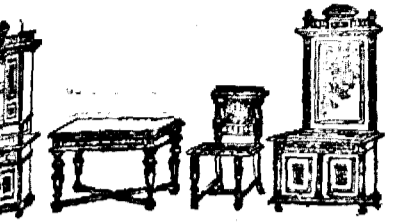
Pentru literările mele iau răspunderea.

— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

GAZIN DE MOBILE KLER JOZSEF

Artistic pentru edificii și mobile, în
Str. Făgetului Nr. 91.

ori-ce lucrări pentru aranjamente de
birouri și locuințe, deasemenea
lucrări în cel mai modern stil,
literare promptă și din material uscat
și proiecte fac grabnic și gratuit.

Asudarea mânilor! Asudarea picioarelor! !! Asudarea subțioarelor! !!

Incetează în decurs de o oră dacă folosim:

„SUDORAN”-ul

a lui MOLNÁR.

Copiile epistolelor de recunoștință sunt autenticate de notarul public

Stim. dle farmacist! Medicamentul »SUDORAN« comandat dela Dta, vă mărturisesc, e bun și mi-a folosit. Primiți mulțămitele mele. Cu stimă. Cont. S. P. On. d. Molnár János, farmacie la »Duhul sfânt« Szombathely. Nu pot înțelăsa ca să nu vă fie cunoscut, că medicamentul d-tale »SUDORAN« contra asudării picioarelor și subțioarelor are efect surprinzător și e nevătămător și cu conștiința liniștită îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. inretr., R. St. Die! Din »SUDORAN«, leac contra asudării picioarelor, mânelor și subsuori am procurat încă pentru 3 persoane, și întrebându-l despre rezultat, l-au lăudat foarte. Cu stimă A. S. învățător, Gy.

St. Die apotecar Molnár! Răspunzând la cartea d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru »SUDORANUL« d-tale. Pentru că și eu am suferit în mare măsură de asudarea picioarelor și după două massage mi-a trecut de tot. Am mântuit și alții mulți cu produsul d-tale și te rog să-mi mai trimiți 2 sticlute — și acestea pentru alții. Am rămas cu stimă G. K. ospătar S.

St. Die apotecar! Am primit »SUDORANUL« comandat, contra asudării de picioare, mâni și subsuori. Credemă, că cine-l folosește după receta prescrisă, îl alină de neprețuit. Cu stimă F. E. coafăr, F.

Așa zisul »SUDORANUL« contra asudării de picioare, mâni subsuori, pregătit de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună conștiință îl pot recomanda nu numai celor din patrie ci și străinătății, întrucât »SUDORANUL« întrece mult toate fabricatele străine, de cari m'am folosit până acum. Îți datorez mulțămită, că m'am scăpat de boala nepăcută, Salut R. A. învățător A.

Se poate comanda la pregătitorul:

Molnár János, apotecar în Szombathely.

Prețul unul flacon 1 cor. 30 fl.

dacă se trimite suma înainte, porto-franco.

Numai »SUDORAN« prov. cu marcă să se primească.

Să ne ferim de molii!!

În institutul de asigurare contra molilor din Oradea-mare a lui

Dozsa János

blănar

Nagyvárad, Passage Sass

— în fața teatrului »Urania«.

Se îngrijesc pe lângă prețuri convenabile, blane pentru femei și bărbați și blane de călătorie, covoare, boale și manșoane.

Magazin asigurat contra focului.

MARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă

la lumină. Cântăreață tinăra 4, 5 fl.

an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele can-

sofieri și verzi dela 10 fl. în sus.

Ouătoare 1, 2, 3 și 4 fl,

după soiu. Catalog de

prețuri despre papagal,

pasări transmarine mă-

muțe și câini de soiu se

trimit înainte trimițând 20 fl. Pentru

comandele la los în viață se

comandă. — Comandele se pot face la

SZEGHY és Társa,

Oradea-mare-Nagyvárad.

Magazinul de animale din Ungaria.

Atrag atenția onoratului public asupra atelierului meu de spălătorie și culorare chimică existent de peste

50 de ani

cea mai veche în ramul acesta.

Serviciu ireproșabil. — Prețuri conv.

FEICHTINGER J.

Kolozsvár

Str. Paris 5. Telefon

Telefon: Sas-szálloda.

Telefon: Sas-szálloda.

Arog ca renumita mea prăvălie și atelierul să nu-l confundați cu altă fl. mă!

KEPES ELEK

pregătitor de bandaje și mănșer

Oradea-mare (Nagyvárad)

Sas-szálloda-átjáró (Passage).

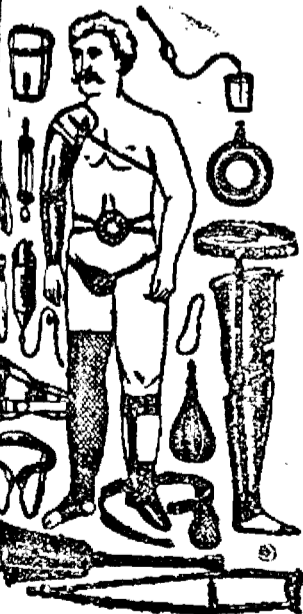
În atelierul meu pregătesc bandaje de surpătură la cazurile cele mai complicate, bandaje de pânțeci, ciorapi de gumă, mașini ortopedice, — articole pentru căutarea bolnavilor și orice lucrări de bransa aceasta cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanță.

Cearsafuri și perini din piele de cerb, precum și alte lucrări de piele de cerb. — Primesc și curățirea mânușilor și orice reparație.

Odăi de probă separate pentru femei și bărbați. Țin în depozit tot felul de specialități (preservative) franceze,

cari se pot căpăta cu prețurile cele mai moderate. —

La cumpărarea articolelor femelești serviciu prin femei.

Intemeiată la 1880.

Intemeiată la 1880.

Prima fabrică de ciment, gips și teracotă din Seghedin-Szeged a lui

Landesberg Mór

= Anteprișă de asfaltare. =

Primește orice lucrări din acest ram, ca: terase, canalizări, instalări de burlane din ciment usucarea păreților umezi, pavare fabricelor ș. a.

Plăci de marmoră și ciment

de diferite forme și culori în fabricație proprie.

Atelier de gravură lucrări de sculptură în ciment piatră artificială și teracotă.

Scări din marmoră artificială.

Bănci, Pedestale și Balustrade lustruite.

Mare asortiment de cuptoare din țiglă.

Material de edificat. Singur reprezentant al cimentului de Beocini, Românesc și Portland. Var în bucăți sau stins se trimite cu vagonul la orice gară.

Material pentru asfalt. Plăci de acoperit din asfalt.

Impletituri din trestie. Plăci de cătran.

Praf de piatră pentru frontispicii.

Material și țigle rezistente focului.

Păreți Rabitz. Țevi din beton cu brlu.

Țevi din conforment de piatră. Plăci de faianță.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și măiestru pietrar.
Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate propriu din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Cămară Centrală:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Abonați și răspândiți **TRIBUNA**

Expoziția generală din Paris 1900 „Grand Prix”.

Restitutions-Fluid de Kwizda:

este apă de spălat caii, brevetată c.-reg. O sticlă costă 2 cor. și 80 fil. - De 40 de ani se folosește în stautele de curte și alergări, în grajdurile mai mari ale singuraticilor ca întăritor excelent, la înțepenirea mușchilor, etc. - La dresări are rezultat minunat, căci dă cailor putere, să biruie mai multă muncă. - Numai

având brevetele veritabile Restitutions-Fluidul de Kwizda. Vignetele brevetele și învalișul sunt scutite prin lege. - Se capătă în toate farmaciile și drogeriile. Catalog ilustrat gratis și fr. Depozit princ.:

Franz Joh. Kwizda, farmacist, liferantul curții ces. reg. austro-ungare, reg. române și reg. Bulgare. Korneuburg bei Wien. - I.

**STEFAN SLADECKI UN
FABRICĂ DE MOBILE
VİRSET**
strada
Kudritzker No. 44-46

: Cea mai renumită :
**mare fabrică
de mobile**
din sudul Ungariei
(Versecz).

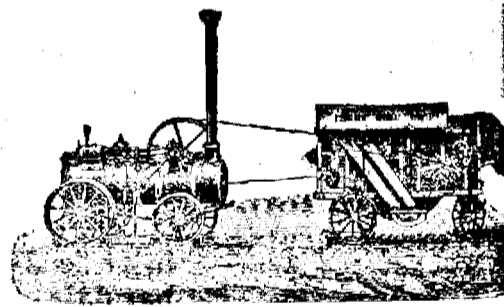
Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de plane excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

Anunțăm on. clientelă că avem încă **3 mașini de treierat** cu putere de 8 cai și 2 mașini cu putere de 4 cai

pentru încălzit cu pae, lemne, sau cărbuni, pe cari le putem imediat pune la dispoziția celor cari au lipsă de ele.
Garantie.

Condițiunile avantajoase de plată. **Frații Burza**, Arad, Bóni-tér

Telefon 594.

Telefon 594.

Institut de împrumutat pânze de dril și sa

BRAUN MIKSA

negustor de fuior în și urzică.

ARAD, Piața Boros Béni Nr. 1.

Depozit pentru desfacere:

Saci	Fuior	Sfori de tatur
Pânze	Sfori pentru vie	Pinză de imp
Valtrapuri	Sfori p. saci	Rețele de pat
Așternuturi	Spagat p. pachete	Saci p. store str
Fringhii	Sfori de legat	Fringhii p. mo

Cumpăr și vând saci de făină și țărițe, folositi

Villa „Danilă Valușescu“

Herkulesfürdő — Baile Erculane

Edificiu nou uscat, în fața soarelui.

Aranjament modern pentru familii și persoane particulare.

Serviciu prompt.

Prețuri moderate.

Telefon Nr. 991.

Telefon Nr. 991.

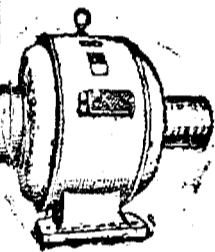
mai ieftină sursă pentru cumpărarea de motoare electro-dinamice e fabrica electrotehnică —

HINTERSEER és BARTH

Timișoara-Józsefváros, Rozsa utca Nr. 47.

avantagiile fabricațiilor noastre. Efect mare, buciom cu giulele, neînsemnată consumație de curent. —

Primim repararea specială a motoarelor electrice și mașinilor dinamice de orice fabricație. Micilor industriași oferim garnituri întregi de mașini pe lângă avantajoase condiții de plată. Prospect și prețuri curente, referindu-vă la ziarul acesta se trimite gratis și franco.

IGNA DEMIAN

coloratură de haine, curățitorie chimică, și mașină cu aburi de spălat rufe albe în UJ-SZENT-ANNA.

Colorez (văpsesc) și curăț chemic: tofelul de vestminte bărbătești, femeiești și copilărești, pardesii și paltoane, în întregime fără nici o desfacere, stofe pentru mobile, perdele, dantele, broderii, mănuși, borangi-curii etc. În rufăria mea, ajustată bogat, se spală curat ca zăpada, fără materii mistuitoare, în deosebi gulere și manșete, cămăși bărbătești, etc., cari prin mașinele mele de călcat ajung la un luciu încât nu se pot deosebi de cele mai noi. — Comandele cu posta se expediază punctual și cu acuratețe.

Fișala în Arad, la

Iosif Ștefan, pe piața Tököly.

(în casa bisericii române).

Halmaj József, fost adjunt la notarul public regesc din Borșineu, și Strausz Gyula, fost ofițier de bancă. —

Cancelaria înregistrată

Halmaj și Strausz,

pentru mijlocirea împrumuturilor de bani, vinderea și cumpărarea de averi mobile și imobile. Agentura principală a inst. de asigurare „Phoenix“.

Mijlocește: împrumuturi ipotecare (pe întabulare) și amortizaționale (pe mai mulți ani).

Se angajează: pentru răscumpărarea (convertarea) de împrumuturi ipotecare, dela procente mai mari la mai mici.

Mijlocește: cumpărarea, vinderea, schimbarea și esarendarea de averi mai mari pământuri, etc).

Primește: manipularea (conducerea) caselor de închiriat pe lângă remunerațiuni cât se poate de minimale.

Mijlocește: vinderea, cumpărarea și schimbarea de căși particulare, căși de închiriat și vii.

Primește: parcelarea și colonizarea averilor imobile (pământuri).

Telefon Nr. 726. Adresa telegrafică: Halmaistrausz. Corespondență se poate face și în limba română.

Arad, (str. bisericii) Weitzer János-u. Nr. 9, în partetul edificiului nou a școlii de fete.

Cu deosebită stimă: **Halmaj și Strausz.**

Cea mai ieftină sursă pentru cumpărat

săpunuri

pentru gospodărie, săpunuri de toaletă, parfumuri, și orice articole pentru spălat.

Luminări

de stearină și ceară pentru biserici; e fabrica de săpun a lui

Lorencz Károly,

Arad, Str. Forray p. Nádasy.

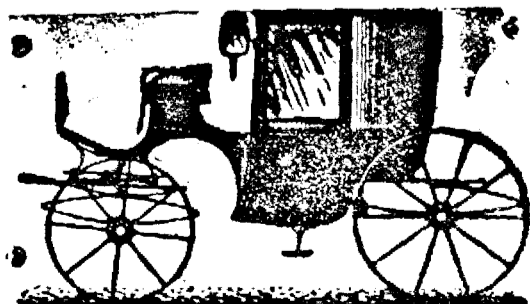
■ ATENȚIUNE. ■

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde a-ți citit aceste anunțuri. -:

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsură

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent de trăsură noi și — prefăcute. —

Reparaturi și orice lucrări din ramul acesta se efectuează repede și prompt.

Lucru bun, serviciu solid și conștiințios

Internat nou în Lipova-Lippa.

Se atrage atențiunea onoraților părinți că în anul școlar 1910—11 se va deschide un internat de băieți în Lipova, corespunzător întru toate cerințelor moderne, a cărui supraveghiere generală va fi încredințată directorului școalelor medii, iar supraveghierea învățământului, corpului profesorial, pecând a stării sanitare va fi încredințată medicului orășanesc.

Din cauza lipsei de spațiu în anul întâi se va primi numai un număr restrâns de elevi, din școala de comerț, civilă și primară pe lângă taxe moderate.

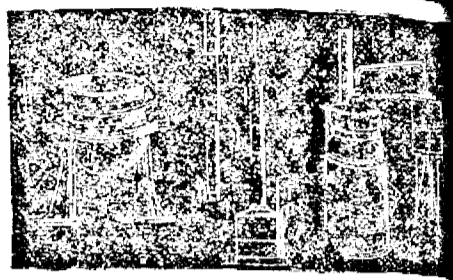
Cei cari se vor prezenta până la 15 August a. c. vor fi primiți.

Prospecte trimite la cerere

A Lippai Diák-Otthon Igazgatósága
Lippán.

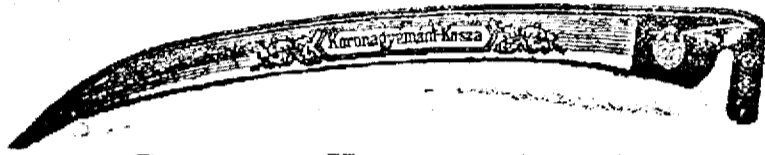
ALBERT LINDENFELD hărăgar, Hodmezővásárhely, Toldi-u 9

Se recomandă pentru orice lucrări în acest ram, atât cât și reparaturi ca, cazane pentru fert rachiu, arajamente pentru fabrici de spirt, căldări de spălat, turbine de alamă, tigăi, paturi compreste, piue și instalații de apaducte pe lângă prețuri conven. : Cumpăr aramă nefolosibilă pentru prețuri mari.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre, dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele sau moi nu se găsesc între ele. Pentru trănicia fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm.

La comanda de 10 buc. unu se dă rabat. — Comandele se pot face prin trimiț, banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek magazin de coase „Koronagyémánt”
Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Kuceses Károly atelier de mașini în Makó

Recomandă pompele sale mai noi cu lanț brevetate lăntâni executate în atelierul propriu care au preferința, că sunt ușoare, nu îngheață, foarte durabile, ocupă loc puțin, umblă ușor și sunt atât de plăcute, încât sunt o podoabă pentru curte. Catalog de prețuri la dorință — se trimite gratuit : **Kuceses Károly, Makó** — (Măcău, comitatul Cenedului).

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba.

în

Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.